

Paikkonna tervisemõjurite uuring 2011

Pärnumaa raport

Analüüsiraporti koostas Tervise Arengu Instituut (TAI) koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskusega (RAKE). Raport on valminud Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastamisel 2013. aastal.

Raporti koostajad: Karl Viilmann (TAI)
Kerly Espenberg (RAKE)
Katrín Humal (RAKE)
Jürgen Lina (RAKE)
Oliver Nahkur (RAKE)
Tarmo Puolokainen (RAKE)

Raporti koostajad soovivad tänada uuringu planeerimise ja teostamise erinevates etappides, perioodil 2010-2013 osalenud inimesi: Laura Aaben, Anneken Metsoja, Maali Käbin, Krystiine Liiv, Eha Nurk, Aire Trummal, Tiia Pertel, Ardo Matsi, Mare Ruuge (TAI).

SISUKORD

Sisukord	3
Sissejuhatus	4
Metoodika	5
Vastajate taust	6

TULEMISED

1. Tervises seisund	7
2. Toitumine	21
3. Alkohol	26
4. Suitsetamine	36
5. Narkootikumid	43
6. Sotsiaalsed suhted	47
7. Vaimne tervis	53
8. Kehaline aktiivsus	57
9. Seksuaalervis	65
10. Turvalisus ja ohutus	69

LISAD

Lisa 1. Tervises seisund	74
Lisa 2. Toitumine	78
Lisa 3. Alkohol	80
Lisa 4. Suitsetamine	83
Lisa 5. Narkootikumid	86
Lisa 6. Sotsiaalsed suhted	87
Lisa 7. Vaimne tervis	92
Lisa 8. Kehaline aktiivsus	93
Lisa 9. Seksuaalervis	97
Lisa 10. Turvalisus ja ohutus	98

SISSEJUHATUS

Käesolev raport annab ülevaate Pärnumaa elanike tervise seisundist, tervisekäitumisest ja tervist mõjutavatest teguritest, tuginedes 2011. aastal läbiviidud Paikkonna¹ terviseõjurite uuringu andmetele.

Paikkonna terviseõjurite uuringu eesmärgiks on suurendada kohalike teadlikkust oma paikkonna elanike tervisekäitumisest ja seda mõjutavatest teguritest. Andmeid on võimalik kasutada kohalike rahvatervise tegevuste planeerimisel ja elluviimisel.

Uuringu andmed koguti postiküsitluse meetodil. Küsitleti elanikke vanuses 15-70 eluaastat, 77 Eesti kohalikust omavalitsusest. Valimi üldmaht oli 9668 isikut, lõplikuks uuringu tagasiside määraks kujunes 43,8% (vastajaid 4239). Pärnumaalt osales uuringus 349 inimest.

Uuringu ankeet koosnes 10 peatükist:

1. tervise seisund
2. toitumine
3. alkoholi tarvitamine
4. tubaka tarvitamine
5. narkootikumide tarvitamine
6. sotsiaalsed suhted
7. vaimne tervis
8. kehaline aktiivsus
9. seksuaalervis
10. turvalisus ja ohutus

Raportis on välja toodud maakonna andmed nimetatud peatükkide kaupa. Esmalt on esitatud näitaja jaotused uuringus osalenud omavalitsustes koos maakonna ja Eesti keskmisega. Seejärel on kirjeldatud maakonna keskmise näitaja olulisimaid erisusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes ning analüüsitud uuritava näitaja seoseid teiste tunnustega. Raporti lisana on esitatud näitajate protsentuaalsed jaotused sotsiaal-demograafiliste taustatunnuste kategooriate lõikes.

Paikkonna terviseõjurite uuring viidi läbi Euroopa Sotsiaalfondi raamprogrammi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2013“ raames.

¹ Paikkond – maavalitsuse või ühe või mitme kohaliku omavalitsuse territoorium koos seal elavate inimestega.

Allikas: Kasmel, A., Lipand, A., 2007. Tervisedenduse teooria ja praktika I. Sissejuhatus salutoloogiasse. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

METOODIKA

Paikkonna terviseõjurite uuringu üldkogumi moodustasid rahvastikuregistris registreeritud Eesti elanikud vanuses 15-70 aastat. 2010. aasta 1. detsembri seisuga kuulus sellesse rühma 1 001 216 inimest.

Uuringu teoreetiline üldvalim oli 10 000 inimest, valimi lõplikuks suuruseks kujunes 9668 inimest. Uuringu territoriaalse üldkogumi moodustasid Eesti 226 kohaliku omavalitsust (edaspidi KOV). Igast maakonnast kaasati uuringusse 3-6 KOVi. Valimi koostamisel arvestati iga valimisse haaratud KOVi soolis-vanusest jaotust järgnevates vanusgruppides: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-70 aastat.

Uuringu valim põhineb kohalike omavalitsuste tüpoloogial, mille aluseks on Eesti asustussüsteemi keskuste hierarhia ja KOVi asend Eesti regionaalses süsteemis. Lähtudes tüüpilistest erinevustest elanike elukeskkonnas ja elulaadis ning kohalike tervise-, sotsiaalse kaitse ja vaba aja teenuste iseloomust, eristatakse kuus tüüpi KOV üksusi²:

Tüüp 1: **Pealinn** (Tallinn)

Tüüp 2: **Regionaalsed keskused** (Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu)

Tüüp 3: **Maakonnakeskused** (v.a. Tallinn, Tartu ja Pärnu)

Tüüp 4: **Suuremate keskuste vahetu tagamaa**. Siia kuuluvad KOVid, mis piirnevad suuremate keskustega, aga samuti ajalooliselt keskustega seotud satelliitlinnad (Saue, Maardu, Narva-Jõesuu ja Sindi).

Tüüp 5: **Piirkondlikud linnalised keskused**. Siia kuuluvad suuremate keskuste tagamaast väljapool asuvad KOVid, mille suurima asula (piirkondlikud keskused) elanike arv on vähemalt 1000 inimest (Harjumaal vähemalt 2000).

Tüüp 6: **Maavallad ja mikrolinnad**. Siia kuuluvad KOVid, mis ei kuulu teistesse tüüpidesse.

Uuringu andmed on kaalutud vastavalt soole ja vanusele (vanusgrupid: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-70 aastat), arvestades omavalitsusüksuste ja maakondade rahvastiku jaotust. Uuringu andmete kaalumisel on arvestatud Eesti rahvastiku näitajaid, sh rännet seisuga 01.12.2010.

Igas peatükis on välja toodud põhinäitajate jaotus: soo, vanuse ja hariduse lõikes, kui ei ole märgitud teisiti. Teiste sotsiaal-demograafiliste tunnuste seosed on esitatud vaid siis, kui esines suuri erinevusi. Põhinäitajate omavaheliste seoste (nt alkoholi tarvitamine ja tervise enesehinnang) statistilist olulisust on kontrollitud kasutades hii—ruut testi, olulisuse nivooks on $P < 0,05$.

Uuringu käigus arvatud suhtarvud on esitatud komakohtadeta. See tähendab, et arvud on ümardatud kuni ühelisteneni. Sellest tulenevalt võib raporti joonistel ja tabelites esineda olukordi, kus protsentide summa ühe tunnuse kategooriate lõikes ei tule täpselt 100%, vaid hoopis 99% või 101%.

Analüüsis on läbivalt kasutatud järgmisi vanusegruppide nimetusi: noored – 15-34 aastased, keskealised – 35-54 aastased ja vanemaealised – 55-70 aastased. Tööturu staatuse järgi loetakse mitteaktiivseteks vastajaid, kes küsimustiku täitmise hetkel olid: õpilased, üliõpilased, kodused või mittetöötavad pensionärid.

Analüüsis on kasutatud mõistet ostujõud, mis on arvatud sõltuvalt sellest, kas vastajad said koheselt, järelmaksuga või ei saanud üldse endale lubada järgnevaid kaupu: tolmuimeja (95 eurot), külmkapp (350 eurot), televiisor (640 eurot).

² Sepp, V. (2011). Paikkonna terviseõjurite uuringu valim. Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia, Tartu. Tellija: Tervise Arengu Instituut.

VASTAJATE TAUST

Pärnumaal kaasati küsitlusse kokku kuus omavalitsusüksust: linnadest Pärnu ja Sindi ning valdadest Sauga, Halinga, Häädemeeste ja Lavassaare. Omavalitsuse tüüp, valim, vastajate arv ja tagasiside määr on esitatud haldusüksuste lõikes tabelis 0.1.

Tabel 0.1. Valimi maht uuringus osalenud haldusüksuste lõikes

	Eesti	Pärnumaa	Pärnu linn	Sauga vald	Sindi linn	Halinga vald	Häädemeeste vald	Lavassaare vald
KOV tüüp	-	-	Tüüp 2	Tüüp 4	Tüüp 4	Tüüp 5	Tüüp 6	Tüüp 6
Valim	9668	789	198	121	119	121	120	110
Vastajate arv	4239	349	91	51	57	61	59	30
Tagasiside määr	44%	44%	46%	42%	48%	50%	49%	27%

Järgnevalt on esitatud ülevaade elanikkonna taustast (tabel 02). Võrreldes omavalitsusi võib välja tuua järgmised erinevused:

- ▶ Häädemeeste vallas on vastajate hulgas kõige enam mehi (54%);
- ▶ Halinga vallas on vastajate hulgas kõige enam naisi (53%);
- ▶ Häädemeeste vallas on vastajate hulgas kõige enam noori (42%);
- ▶ Lavassaare vallas on vastajate hulgas kõige enam keskealisi (60%);
- ▶ Häädemeeste vallas on vastajate hulgas kõige enam vanemaealisi (28%);
- ▶ Lavassaare vallas on kõige enam alg- või põhiharidusega vastajaid (44%);
- ▶ Sauga vallas on kõige enam keskharidusega vastajaid (50%);
- ▶ Sindi linnas on kõige enam kõrgharidusega vastajaid (32%);
- ▶ Sauga vallas on kõige enam töötavaid vastajaid (72%);
- ▶ Häädemeeste vallas on kõige enam töötuid vastajaid (15%);
- ▶ Halinga vallas on kõige enam tööturul mitteaktiivseid vastajaid (41%).

Tabel 0.2. Pärnumaa vastajate jagunemine sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes, %*

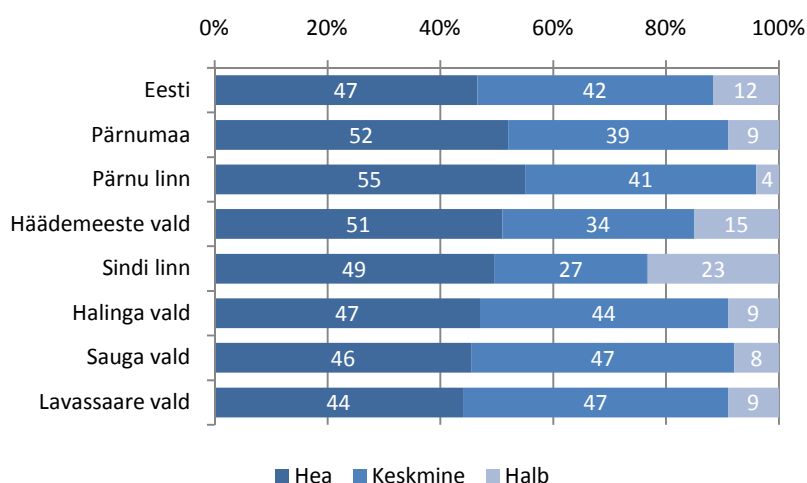
	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Eesti	48	52	39	37	24	26	45	30	63	5	32
Pärnumaa	52	48	39	37	23	27	47	26	60	6	34
Pärnu linn	53	47	41	37	22	22	49	30	61	5	34
Sauga vald	49	51	39	39	22	19	50	30	72	5	22
Sindi linn	53	47	34	44	22	31	37	32	66	4	30
Halinga vald	47	53	39	35	26	38	46	16	58	1	41
Häädemeeste vald	54	46	42	31	28	36	47	17	47	15	39
Lavassaare vald	49	51	26	60	14	44	38	17	68	10	23

*Suhtarvud on arvutatud uuringu kaalutud andmete põhjal.

1. TERVISESEISUND

1.1. TERVISE ENESEHINNANG

Vastajatel paluti anda hinnang oma tervisele. Tegu on inimese enda tunnetusega oma tervisliku seisundi kohta. Kui Eestis keskmiselt hindab oma tervist heaks 47% vastajatest, siis Pärnumaal on näitaja kõrgem – 52% (joonis 1.1). Omavalitsuste lõikes esineb samuti erisusi. Pärnu linnas hindab oma seisundit heaks 55% ja Lavassaare vallas on näitaja 44%.

Joonis 1.1. Tervise enesehinnang

Hea tervise enesehinnanguga on:

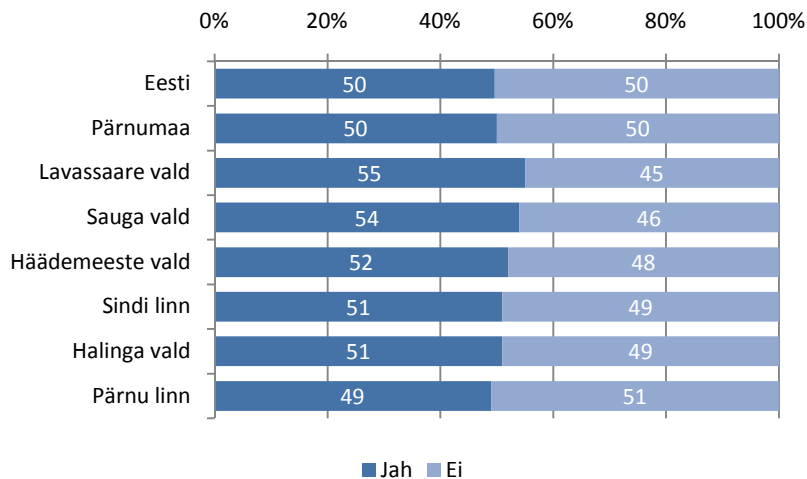
- ▶ pigem noored (73%) kui keskealised (51%) ja vanemaealised (16%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (68%) kui keskharidusega (48%) ja alg- või põhiharidusega (42%) vastajad;
- ▶ pigem töötavad (61%) kui mitteaktiivsed (38%) ja töötud (31%);
- ▶ pigem ilma lasteta (55%) ja alaealiste lastega (54%) kui täisealiste lastega (45%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel ei ole pikaajalist kroonilist haigust;
- ▶ pigem need, kes ei ole tervise seisundi tõttu piiratud toimetulekuga.

Tabel 1.1. Tervise enesehinnangu seos teiste tunnustega, %

		Hea	Keskmine	Halb	Kokku
Pikaajaline haigus	Jah	28	55	17	100
	Ei	76	24	0	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	17	59	24	100
	Pole piiratud	72	27	1	100

1.2. KROONILISED TERVISEPROBLEEMID

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb Pärnumaal võrdselt Eesti keskmisega ehk pooltel vastajatel (joonis 1.2). Lavassaare vallas (55%) on pikaajaliste krooniliste haiguste põdejad kõige enam ja Pärnu linnas (49%) kõige vähem.

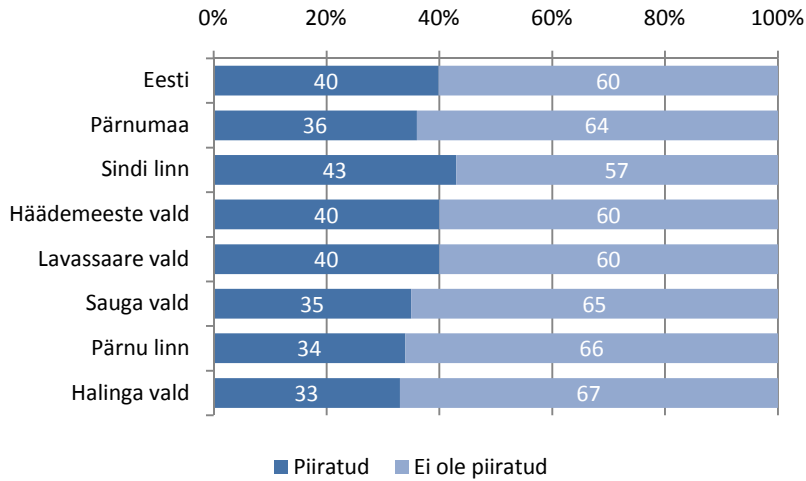
Joonis 1.2. Pikaajaline krooniline haigus või terviseprobleem

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb:

- ▶ sagedamini vanemaealistel (78%) kui keskealistel (53%) ja noortel (32%);
- ▶ sagedamini keskharidusega (55%) kui alg- või põhiharidusega (48%) ja kõrgharidusega (45%) vastajatel;
- ▶ sagedamini mitteaktiivsetel (56%) kui töötavatel (48%) ja töötutel (39%);
- ▶ pigem kõrge (61%) kui keskmise (49%) ja madala (45%) ostujõuga vastajatel.

1.3. TERVISEST TINGITUD PIIRANGUD

Tervise tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal on Pärnumaal (36%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.3). Pärnumaa omavalitsustest on enim tervise tõttu piiratud toimetulekuga vastajaid Sindi linnas (43%) ja kõige vähem Halinga vallas (33%).

Joonis 1.3. Terviseseisundi tõttu piiratud igapäevane toimetulek

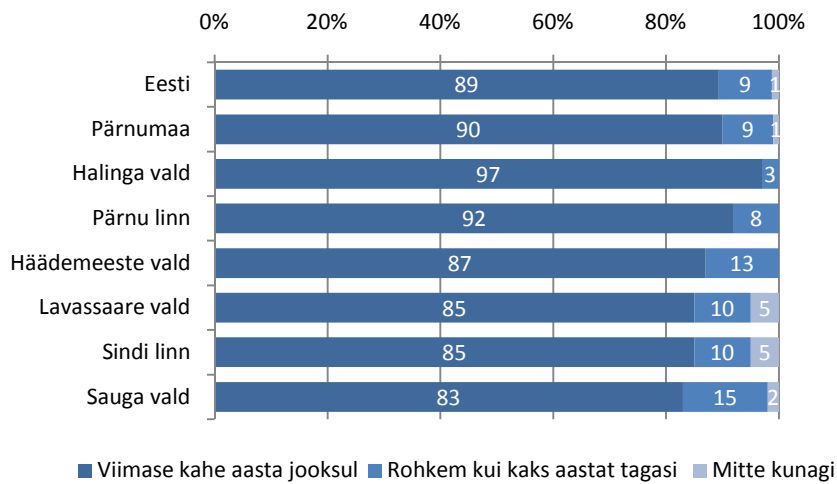
Terviseseisundi tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal on kõrgem:

- ▶ pigem vanemaealiste (62%) kui keskealiste (33%) ja noorte (24%) hulgas;
- ▶ pigem alg- ja põhiharidusega (46%) ja keskharidusega (38%) kui kõrgharidusega (23%) vastajatel;
- ▶ pigem mitteaktiivsete (54%) kui töötute (30%) ja töötavate (27%) vastajate hulgas;
- ▶ pigem kõrge (46%) ja keskmise (37%) kui madala (31%) ostujõuga vastajatel;
- ▶ pigem alaealiste lastega (42%) ja täisealiste lastega (37%) kui ilma lasteta (29%) leibkondade liikmete hulgas.

1.4. TERVISENÄITAJATE MÕÕTMINE JA KONTROLL

Vererõhu mõõtmine

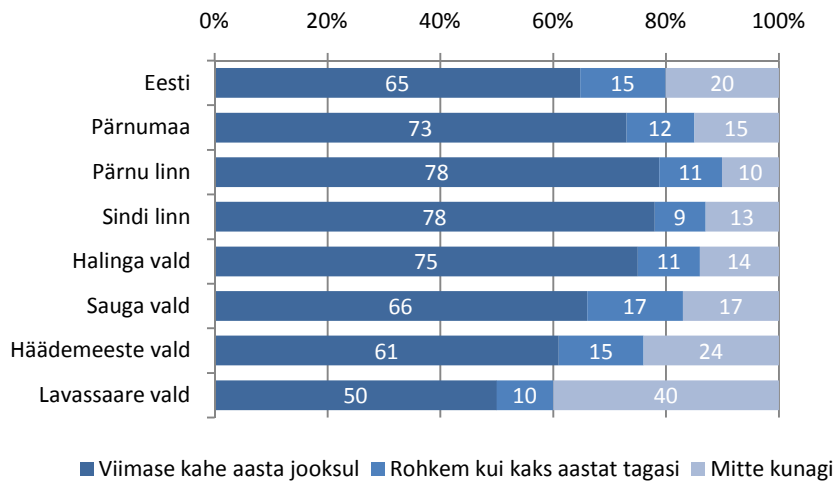
Sarnaselt Eesti keskmisele on Pärnumaal 90% vastajatest viimase kahe aasta jooksul vererõhku mõõdetud (joonis 1.4). Näitaja on kõrgeim Halinga vallas (97%) ja kõige madalam Sauga vallas (83%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.4).

Joonis 1.4. Vererõhu mõõtmine

Kolesterooli mõõtmine

Vastajate osakaal, kellel pole mitte kunagi vere kolesterooli taset määratud on Pärnumaal (15%) madalam Eesti keskmisest 20% (joonis 1.5). Pärnumaal on aga enam neid, kes on lasknud enda vere kolesterooli taset määrata viimase kahe aasta jooksul (73%). Vastav näitaja on kõige kõrgem Pärnu ja Sindi linnas (78%) ning kõige madalam Lavassaare vallas (50%). Lavassaare vallas on ka kõige enam neid vastajaid (40%) kellel pole vere kolesterooli taset kunagi mõõdetud.

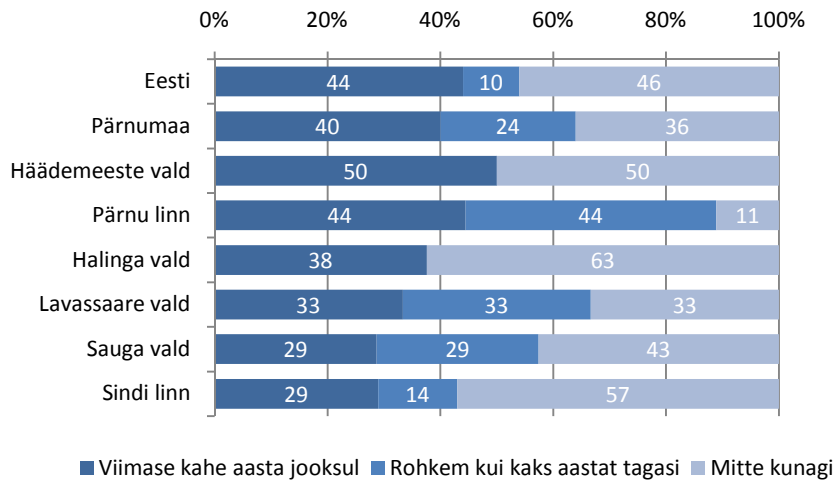
Joonis 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine

Vere kolesterooli taset on viimase kahe aasta jooksul määratud:

- ▶ sagedamini vanemaealistel (86%) kui keskealistel (76%) ja noortel (59%);
- ▶ sagedamini kõrgharidusega (77%) ja keskharidusega (75%) kui alg- või põhiharidusega (65%) vastajatel.

Eesnäärme kontroll

Eesnäärme uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 55-70 aastastel meestel. Viimase kahe aasta jooksul on uuringus osalenud 40% Pärnumaa meestest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.6). Kõige kõrgem on näitaja Häädemeeste vallas (50%) ja madalaim Sauga vallas ja Sindi vallas (29%). Halinga valla meestest pole kunagi kontrollis käinud 63%.

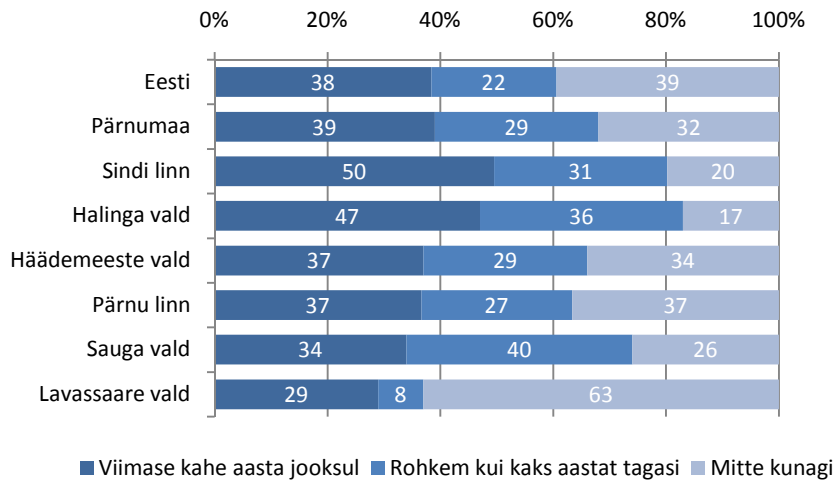

Joonis 1.6. Eesnäärme uuringus osalemine
(vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul on eesnäärme kontrollis käinud pigem kõrgharidusega (63%) kui alg- või põhiharidusega (39%) ja keskhariidusega (26%) mehed.

Mammograafia

Mammograafia uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 35-70 aastastel naistel. Viimase kahe aasta jooksul on mammograafia uuringus osalenud 39% Pärnumaa naistest, mis sarnaneb Eesti keskmisele (joonis 1.7) Kõrgeim on näitaja Sindi linnas (50%) ja madalaim Lavassaare vallas (29%). Lavassaare vald eristub ka selle poolest, et sealsetest vähemalt 35-aastastest naistest pole 63% kunagi mammograafia uuringus osalenud.

Joonis 1.7. Mammograafia uuringus osalemine
(vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul mammograafia uuringus osalenute osakaal on:

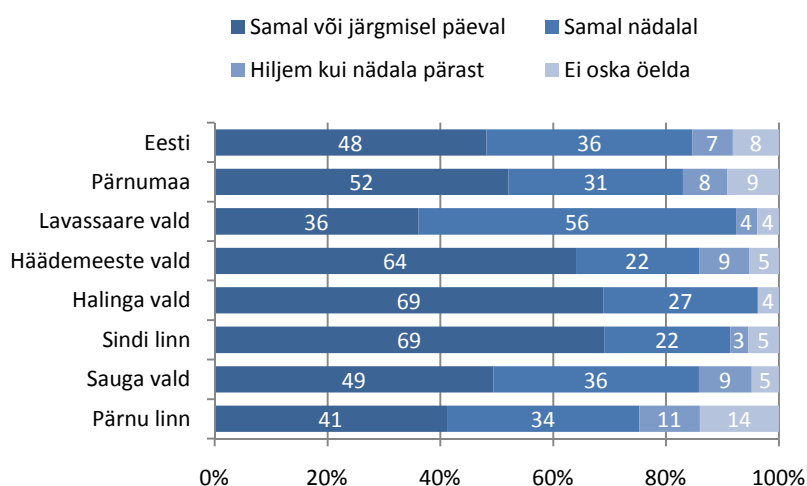
- ▶ kõrgem vanemaealiste (50%) kui keskealiste (32%) naise hulgas;
- ▶ kõrgem alg- või põhiharidusega (60%) kui keskkharidusega (37%) ja kõrgharidusega (33%) naistel.

1.5. TERVISETEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Uuringus küsiti vastajatelt, kui kiiresti saaksid nad vajadusel külastada perearsti või -õde, hambaarsti ja pühholoogilist nõustajat. Vastusteks oli võimalik märkida samal või järgmisel päeval, samal nädalal, hiljem kui nädala pärast või ei oska öelda.

Perearst ja pereõde

Pärnumaal on perearsti või -õe teenus kättesaadav samal või järgmisel päeval 52% vastajatest (joonis 1.8), mis on sarnane Eesti keskmisele. Kõige kõrgem on samal või järgmisel päeval perearsti või -õe teenuse kättesaadavus Halinga vallas ja Sindi linnas (69%) ja madalaim Lavassaare vallas (36%).

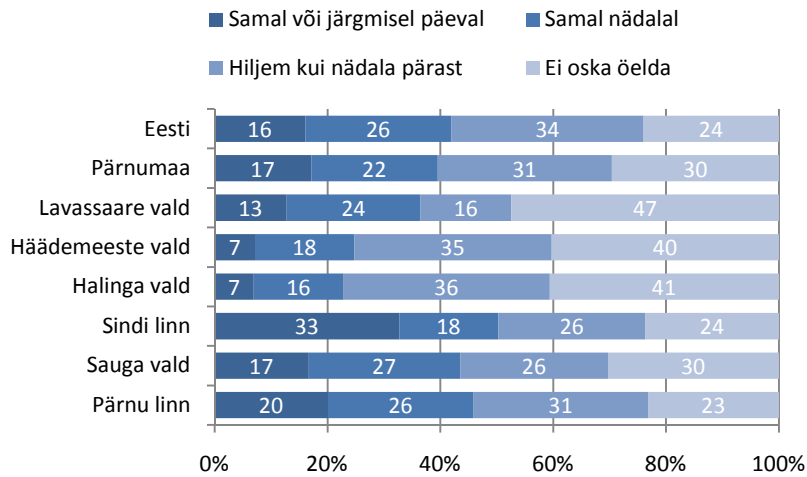

Joonis 1.8. Perearsti või -õe teenuse kättesaadavus

Perearsti või -õe teenus on samal või järgmisel päeval kättesaadavam pigem noortele (56%) ja keskealistele (52%) kui vanemaealistele (46%) vastajatele.

Hambaarst

Samal või järgmisel päeval pääseb hambaarstile 17% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.9). Kõrgeim on näitaja Pärnu linnas (20%) ja madalaim Häädemeeste vallas ja Halinga vallas (7%).

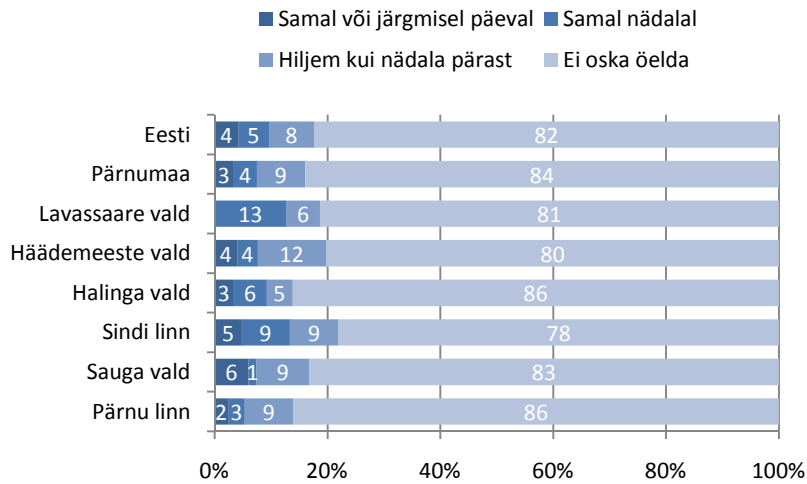

Joonis 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus

Hambaarsti teenus on samal või järgmisel päeval kättesaadavam pigem keskealistele (22%) ja noortele (16%) kui vanemaealistele (12%) vastajatele.

Psühholoogiline nõustamine

Enamus vastajaid nii Eestis keskmiselt kui Pärnumaal ei osanud küsimusele psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavuse kohta vastata (joonis 1.10). See võib peegeldada madalat teadlikkust teenuse kättesaadavusest või viidata teenuse puudumisele. Kõige enam oskasid teenuse kättesaadavusele hinnangut anda Sindi linna ja Häädemeeste valla vastajad, kellest enamik hindasid teenuse ootejärjekorda pikemaks kui üks nädal. Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.10).

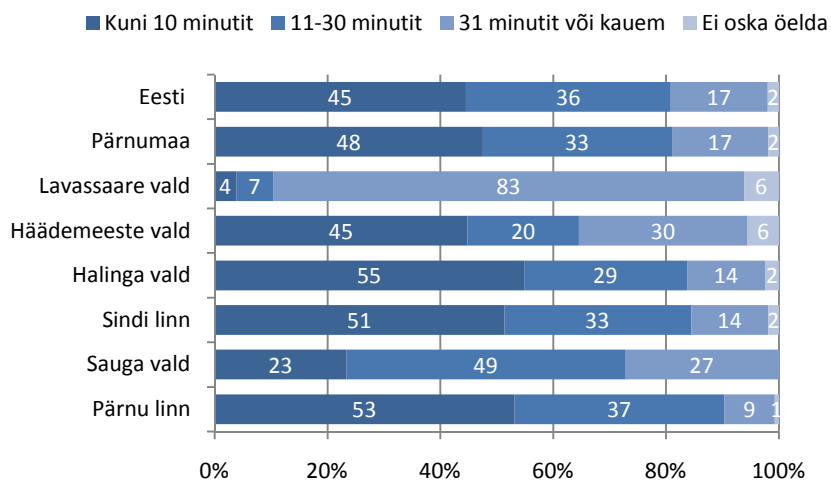
Joonis 1.10. Psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavus

1.6. RAVIMITE, TOIDUKAUPADE, ALKOHOLI JA TUBAKATOODETE KÄTTESAADAVUS

Uuringus küsiti vastajatelt kui palju kuluks neil aega oma kodust tulles, et osta ravimeid, toidukaupu, alkoholi või tubakatooteid. Vastusteks oli võimalik märkida kuni 10 minutit, 11-30 minutit, 31 minutit või kauem või ei oska öelda.

Ravimite kättesaadavus

Ravimite kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Pärnumaal (48%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.11). Näitaja on kõrgeim Halinga vallas (55%) ja kõige madalam Lavassaare vallas (4%).

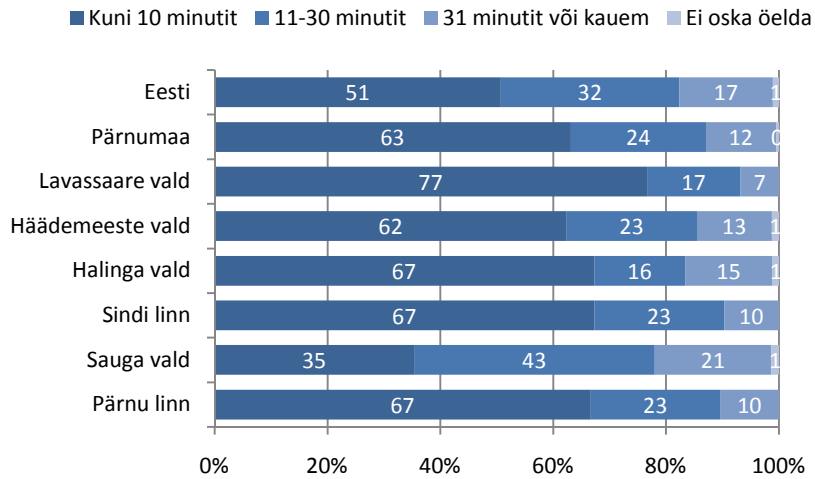
Joonis 1.11. Ravimite kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on ravimid kättesaadavad:

- ▶ pigem noortele (59%) kui keskealistele (47%) või vanemaealistele (29%);
- ▶ pigem madala (52%) ja keskmise (50%) kui kõrge (33%) ostujõuga vastajatele.

Toidukaupade kättesaadavus

Toidukaupade kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Pärnumaal (63%) kõrgem kui Eestis keskmiselt (51%) (joonis 1.12). Näitaja on kõige kõrgem Lavassaare vallas (77%) ja madalaim Sauga vallas (35%).

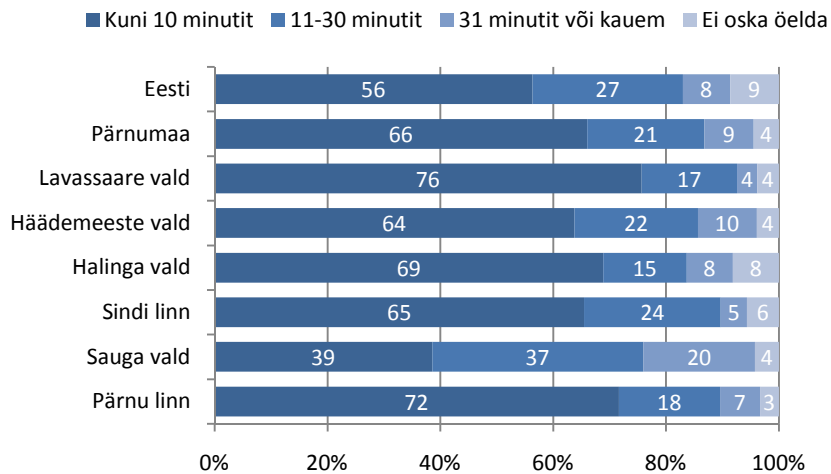
Joonis 1.12. Toidukaupade kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on toidukaubad kättesaadavad:

- ▶ pigem noortele (76%) kui keskealistele (64%) ja vanemaealistele (40%);
- ▶ pigem keskmise (66%) ja madala (66%) kui kõrge (52%) ostujõuga vastajatele.

Alkoholi kättesaadavus

Alkoholi kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Pärnumaal (66%) kõrgem Eesti keskmisest (56%) (joonis 1.13). Näitaja on kõige kõrgem Lavassaare vallas (76%) ja madalaim Sauga vallas (39%).

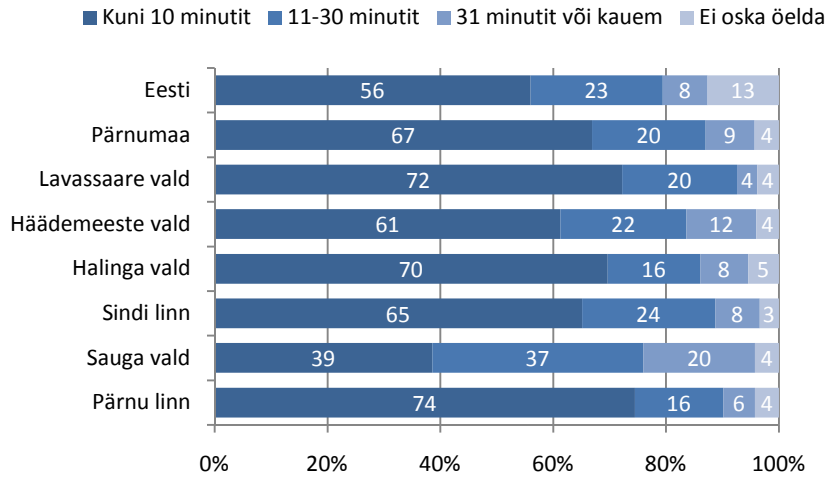
Joonis 1.13. Alkoholi kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on alkohol kättesaadavam:

- ▶ pigem noortele (81%) kui keskealistele (65%) ja vanemaealistele (38%);
- ▶ pigem keskmise (69%) ja madala (69%) kui kõrge (55%) ostujõuga vastajatele.

Tubaka kättesaadavus

Tubakatoodete kättesaadavus Pärnumaal kuni 10 minuti jooksul (67%) on kõrgem Eesti keskmisest (56%) (joonis 1.14). Näitaja on kõrgeim Pärnu linnas (74%) ja kõige madalam Sauga vallas (39%).

Joonis 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus

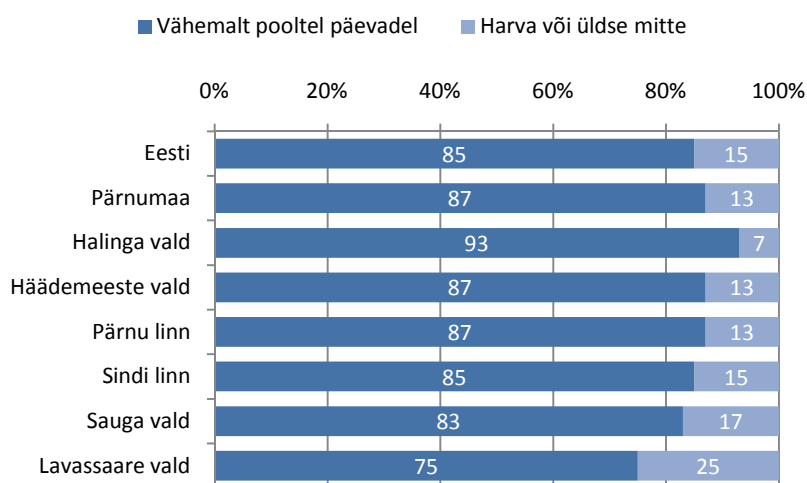
Kuni 10 minuti jooksul on tubakatooted kättesaadavamad:

- ▶ pigem noortele (81%) kui keskealistele (67%) ja vanemaealistele (39%);
- ▶ pigem keskmise (71%) ja madala (69%) kui kõrge (56%) ostujõuga vastajatele.

2. TOITUMINE

2.1. HOMMIKUSÖÖK

Hommikusöögi söömise poolest on Pärnumaa näitaja sarnane Eesti keskmisele – 87% Pärnumaa vastajatest söi uuringule eelnenud kuu jooksul hommikust vähemalt pooltel päevadel (joonis 2.1). Kõige enam söövad hommikust Halinga valla (93%) ja kõike vähem Lavassaare valla vastajad (75%).

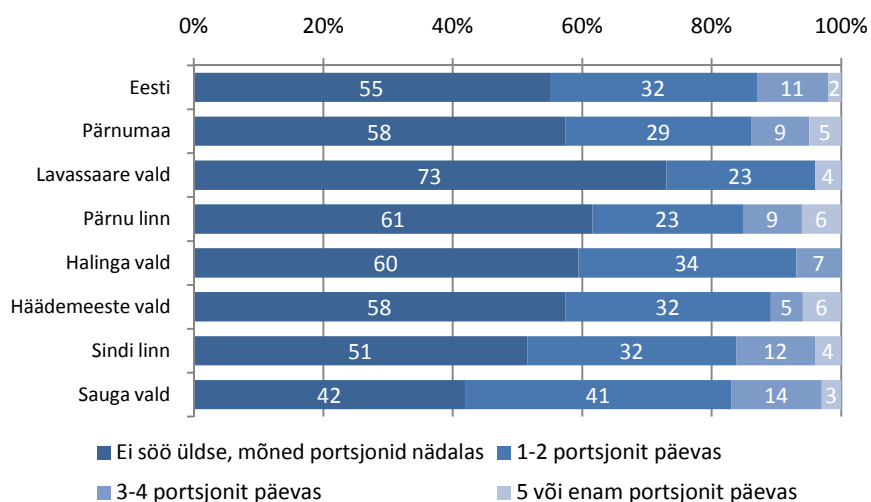
Joonis 2.1. Hommikusöögi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Hommikusööki söövad rohkem (vähemalt pooltel päevadel uuringule eelnenud kuu jooksul):

- ▶ pigem vanemaealised (94%) ja keskealised (87%) kui noored (83%);
- ▶ pigem mitteaktiivsed (92%) ja töötavad (86%) kui töötud (65%).

2.2. PUU- JA KÖÖGIVILJAD

Puu- ja köögiviljade söömise sagedus Eestis keskmiselt ja Pärnumaal on sarnane (joonis 2.2). Vähesed puu- ja köögiviljade söömise poolest tõuseb esile Lavassaare vald (73%). Kõige suurem on vähemalt 3 portsjonit päevas puu- ja köögivilju sööjate arv Sauga vallas (17%), soovituslikud 5 või enam portsjonit päevas sööb 5% Pärnumaa vastajatest.

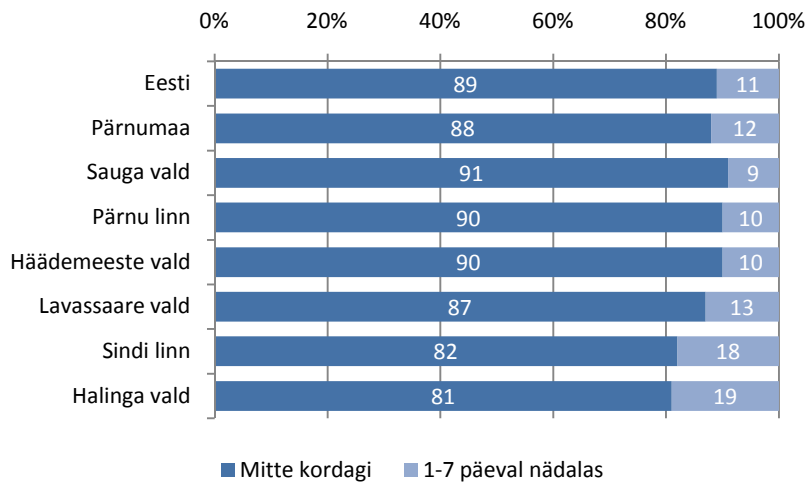
Joonis 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnunud 7 päeva jooksul

Vastajaid, kes puu- ja köögivilju ei söö üldse või söövad mõned portsjonid nädalas, saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (68%) kui naised (47%);
- ▶ pigem vanemaealised (69%) ja noored (63%) kui keskealised (47%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (73%) kui keskharidusega (57%) ja kõrgharidusega (45%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (76%) kui mitteaktiivsed (63%) ja töötavad (53%);
- ▶ pigem kõrge (65%) ja madala (61%) kui keskmise (51%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (62%) ja alaealiste lastega (61%) kui ilma lasteta (52%) leibkondade liikmed.

2.3. ENERGIAJOOGID

Vastajaid, kes uuringule eelnenud nädala jooksul jõid energijooke on Pärnumaal 12%, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.3). Kõige vähem on energijookide tarvitajaid Sauga vallas (9%) ja kõige enam Halinga vallas (19%).

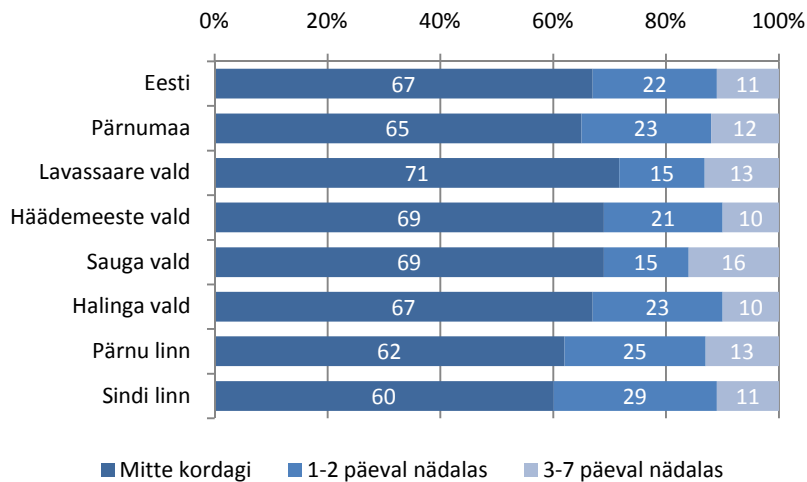
Joonis 2.3. Energijookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas energijookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (17%) kui naised (6%);
- ▶ pigem noored (25%) kui vanemaealised (4%) ja keskealised (3%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (24%) kui keskharidusega (8%) ja kõrgharidusega (6%) vastajad.

2.4. SUHKRUT SISALDAVAD MAGUSAD JOOGID

Pärnumaal on Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide igapäevaseks tarvitajaid 35%, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.4). Vähemalt ühel päeval nädalas on mainitud jooke tarvitanud vastajate osakaal suurim Sindi linnas (40%) ja madalaim Lavassaare vallas (28%).

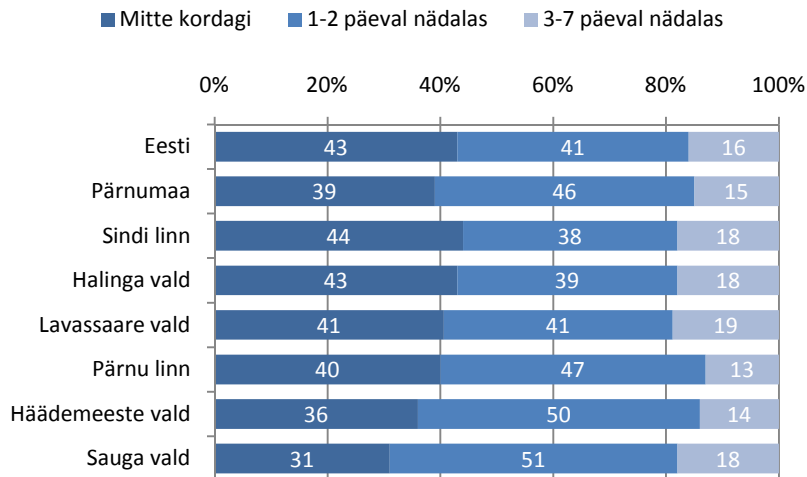
Joonis 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnenu 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas magusate jookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (45%) kui naised (25%);
- ▶ pigem noored (62%) kui keskealised (24%) ja vanemaealised (7%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (51%) kui keskharidusega (29%) ja kõrgharidusega (29%) vastajad;
- ▶ pigem madala (43%) kui keskmise (32%) ja kõrge (29%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (37%) ja täisealiste lastega (35%) kui alaealiste lastega (27%) leibkondade liikmed.

2.5. SAIATOOTED

Pitsat, pirukaid, saiakesi ja hamburgereid söövad iganädalaselt 61% Pärnumaa vastajatest, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.5). Vähemalt ühel päeval nädalas söövad kõige enam saiatooteid Sauga valla vastajad (69%) ja kõige vähem Sindi linna vastajad (56%).

Joonis 2.5. Saiatoodete söömine uuringule eelnenu 7 päeva jooksul

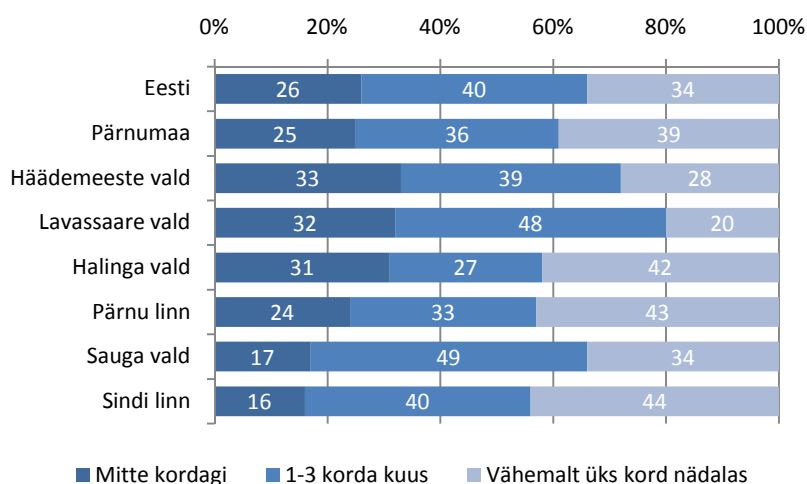
Vähemalt ühe korra nädalas saiatoodete sööjaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (76%) kui vanemaealised (56%) ja keskealised (47%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (70%) ja kõrgharidusega (69%) kui keskharidusega (52%) vastajad;
- ▶ pigem madala (69%) kui keskmise (58%) ja kõrge (57%) ostujõuga vastajad.

3. ALKOHOL

3.1. ALKOHOLI TARVITAMISE REGULAARSUS

Alkoholi tarvitamise regulaarsus Pärnumaal sarnaneb Eesti keskmisega. Pärnumaal on uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholi mitte tarvitanud vastajaid 25% (joonis 3.1). Vähemalt korra nädalas alkoholi tarvitajaid on kõige enam Sindi linnas (44%) ja kõige vähem Lavassaare vallas (20%).

Joonis 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Vähemalt üks korra nädalas alkoholi tarvitajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (53%) kui naised (25%);
- ▶ pigem noored (44%) ja keskealised (44%) kui vanemaealised (25%);
- ▶ pigem töötud (59%) kui töötavad (44%) ja mitteaktiivsed (28%);
- ▶ pigem elukaaslasega (49%) kui ilma elukaaslaseta (26%) vastajad.

Vähemalt üks kord nädalas tarvitajad alkoholi pigem need:

- ▶ kelle tervises seisund ei ole piiratud;
- ▶ kes joovad end purju (korruga vähemalt 6 alkoholiannust) vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kes on ühe korra ja korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ kellel on olnud juhuslikke seksuaalsuhteid;
- ▶ kes ei ole kasutanud juhuslike seksuaalvahekorra ajal kondoomi.

Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsuse seos teiste tunnustega, %

		Vähemalt üks kord nädalas	1–3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	31	35	34	100
	Ei ole piiratud	44	37	19	100
Vähemalt 6 annuse alkoholi tarvitamine*	Mitte kordagi	31	69	0	100
	1–3 korda	62	38	0	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	92	8	0	100
Subjektiivne alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	49	51	0	100
	Palju	87	13	0	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	70	23	7	100
	Jah, korduvalt	71	29	0	100
	Ei	31	39	30	100
Juhupartner**	Jah	59	32	9	100
	Ei	39	34	27	100
Kondoomi kasutamine***	Mitte kordagi	74	26	0	100
	Enamasti või iga kord	52	30	18	100

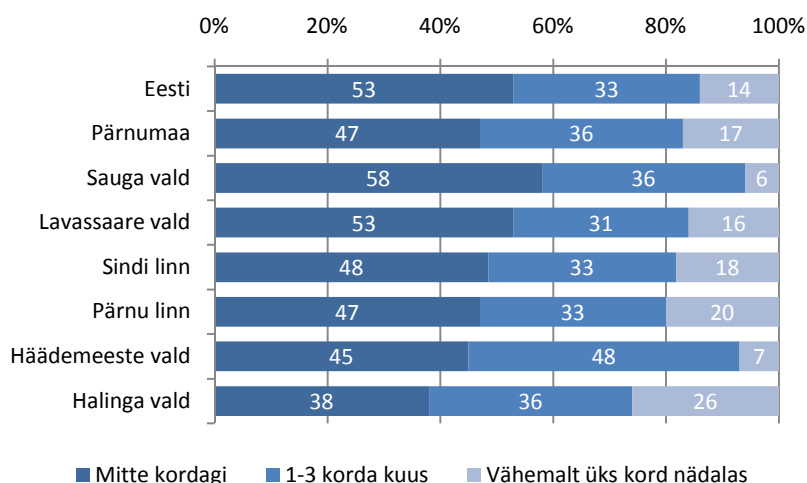
*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

**Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

***Vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga.

3.2. ALKOHOLI TARVITAMISE KOGUSED

Purju joomise (ehk korraga vähemalt 6 annuse alkoholi³ tarvitamise) sageduse näitajate poolest on Pärnumaa erinev Eesti keskmisest (joonis 3.2). Pärnumaal joob end vähemalt ühe korra kuus purju 53% vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest 47%. Iga nädal purju joojaid on Pärnumaal keskmiselt 17%. Iganädalasi purju joojaid on kõige enam Halinga vallas (26%) ja kõige vähem Sauga vallas (6%).

Joonis 3.2. Korraga vähemalt kuue alkoholiannuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul. (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

Vähemalt ühe korra nädalas purju joojaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (25%) kui naised (6%);
- ▶ pigem keskealised (25%) kui noored (12%) ja vanemaealised (11%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (20%) ja keskharidusega (20%) kui kõrgharidusega (5%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (28%) kui töötavad (18%) ja mitteaktiivsed (10%);
- ▶ pigem ilma lasteta (20%) ja täisealiste lastega (19%) kui alaealiste lastega (9%) leibkondade liikmed.

Rohkem esineb purju joomist nende hulgas:

- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kes ei ole suitsetamisest loobunud;
- ▶ kes on ühe korra tarvitanud kanepit;
- ▶ kellel on olnud juhuslikke seksuaalsuhteid.

³ Alkoholiannus on alkohoolse joogi kogus, mis sisaldab 10 g absoluutset alkoholi. Üks alkoholiannus on näiteks 250 ml 5%–5,3% õlut või 1 pokaal (120 ml) 12% veini või 1 pits (40 ml) 40% kanget alkoholi. Allikas: Tähepõld, H., Veskimägi, M., Kalda, R., Maaroos, H-I., Oona, M., Saame, I. (2012). Alkoholi liigtarvitava patsiendi varajane avastamine ja nõustamine perearstipraktises: metoodiline juhendmaterjal perearstidele ja pereõdedele. II parandatud ja täiendatud trükk. Tallinn: Lakrito AS.

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamise seos teiste tunnustega, (%)*

		Vähemalt üks kord nädalas	1–3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Subjekttiivne alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	14	35	51	100
	Palju	54	43	3	100
Suitsetamine**	Suitsetab	26	40	34	100
	Loobunud	13	41	46	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	21	37	42	100
	Jah, korduvalt	15	63	22	100
	Ei	16	32	52	100
Juhupartner***	Jah	42	31	27	100
	Ei	14	37	49	100

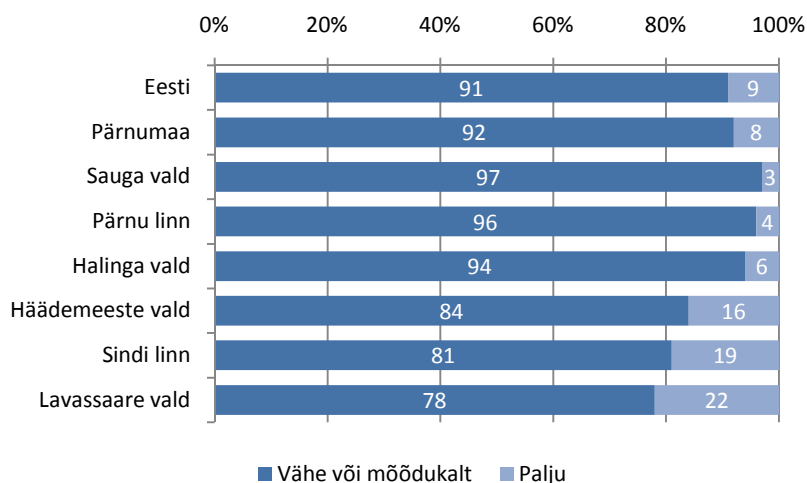
*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

**Vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud.

***Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

3.3. HINNANGUD OMA ALKOHOLI TARVITAMISELE

Uuringus osalejatel paluti anda subjektiivne hinnang enda alkoholi tarvitamisele. Nii Eestis keskmiselt kui ka Pärnumaal leiab ligikaudu 90% vastajaist, et nad tarvitavad alkoholi vähe või mõõdukalt (joonis 3.3). Palju tarvitajate osakaal on kõige madalam Sauga vallas (3%) ja kõige kõrgem Lavassaare vallas (22%).

Joonis 3.3. Subjektiivne alkoholi tarvitamise hinnang

(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

Enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju:

- ▶ pigem mehed (11%) kui naised (4%);
- ▶ pigem keskealised (12%) ja vanemaealised (7%) kui noored (4%);
- ▶ pigem need, kes hindavad oma terviseseisundit halvaks;
- ▶ pigem need, kellel on terviseseisundi tõttu piiratud toimetulek.

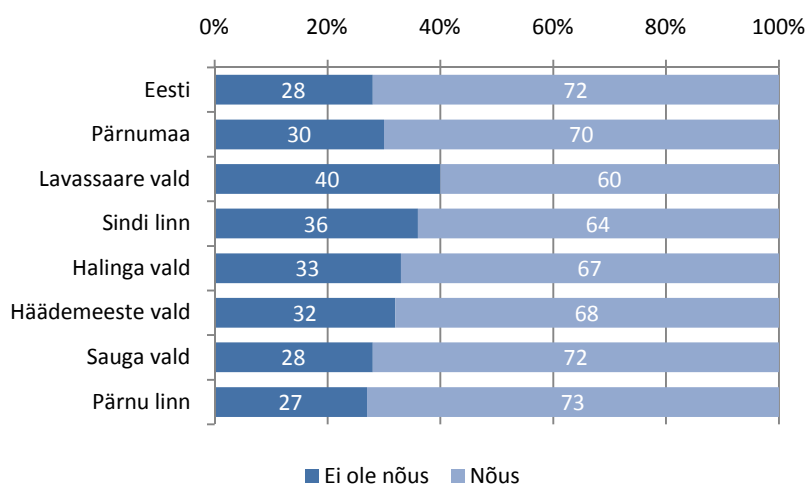
Tabel 3.3. Subjektiivse alkoholi tarvitamise hinnangu seos teiste tunnustega, %

		Vähe või mõõdukalt	Palju	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	99	1	100
	Keskmine	85	15	100
	Halb	80	20	100
Terviseseisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	85	15	100
	Ei ole piiratud	95	5	100

3.4. HOIAKUD ALKOHOLI TARVITAMISE SUHTES

Hoiakud regulaarse alkoholi tarvitamise terviskahjude suhtes

Väitega „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ nõustujate osakaal on Pärnumaal (70%) sarnane Eesti keskmisega (joonis 3.4). Väitega nõustujaid on kõige enam Pärnu linnas (73%) ja kõige vähem Lavassaare vallas (60%).

Joonis 3.4. Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine

Väitega mittenõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (42%) kui naised (18%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (37%) ja keskharidusega (35%) kui kõrgharidusega (15%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas.

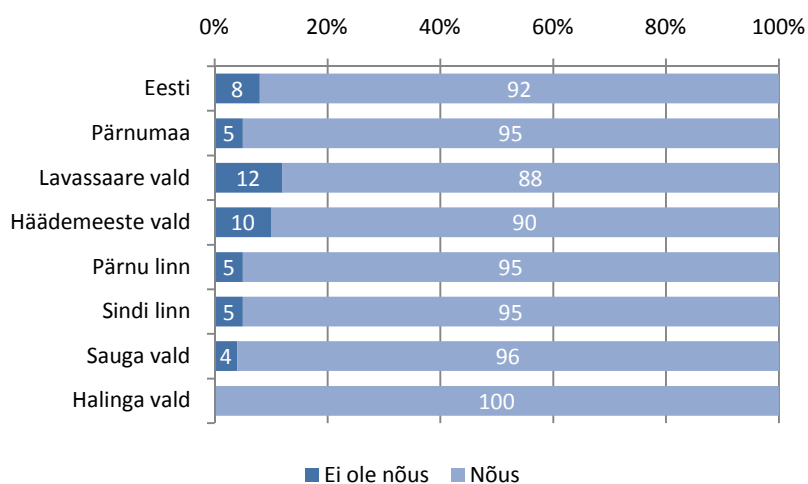
Tabel 3.4. Väite „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“, seos teiste tunnustega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	47	53	100
	1-3 korda kuus	23	77	100
	Mitte kordagi	11	89	100
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	56	44	100
	1-3 korda kuus	41	59	100
	Mitte kordagi	24	76	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Hoiakud purju joomise terviskahjude suhtes

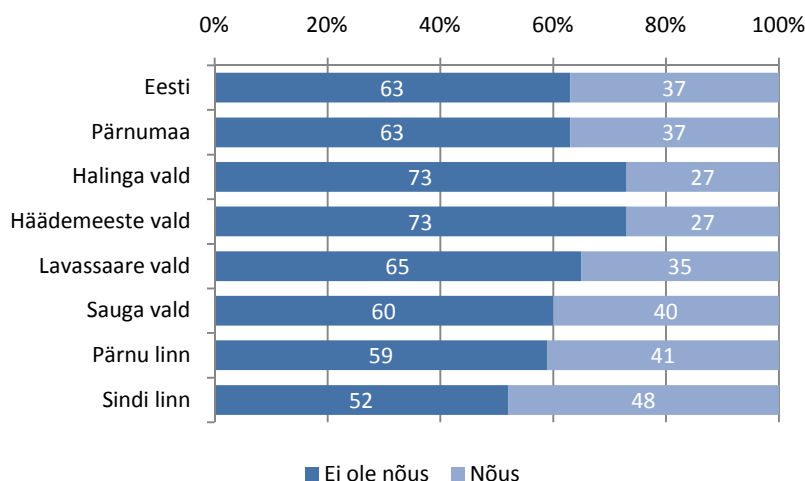
Väitega „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ ei nõustu 5% pärnumaaalastest (joonis 3.5), mis on sarnane Eesti keskmisele. Mittenõustujaid on kõige rohkem Lavassaare vallas (12%) ja kõige vähem Halinga vallas, kus väitega nõustujad puuduvad. Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 3, tabel 3.5).

Joonis 3.5. Väitele „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine

Purju joomist soosivad hoiakud tutvusringkonnas

Väitega „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ on nõus 37% Pärnumaa vastajatest, näitaja on võrdne Eesti keskmisega (joonis 3.6). Kõige madalam on nõustujate osakaal Halinga vallas ja Häädemeeste vallas (27%) ning kõige kõrgem Sindi linnas (48%).

Joonis 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine

Väitega nõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (44%) kui naised (30%);
- ▶ pigem noored (52%) kui keskealised (32%) ja vanemaealised (18%);
- ▶ pigem keskharidusega (42%) ja alg- või põhiharidusega (37%) kui kõrgharidusega (28%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi regulaarselt;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas.

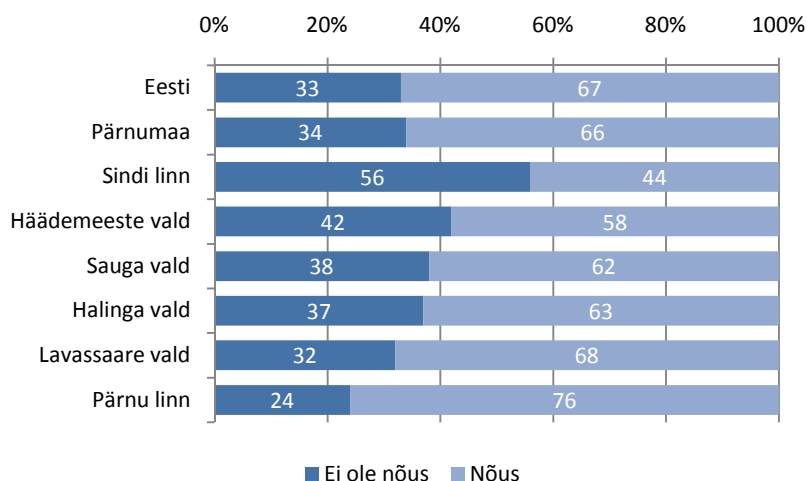
Tabel 3.5. Väite „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“, seos teiste tunnustega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	55	45	100
	1-3 korda kuus	61	39	100
	Mitte kordagi	79	21	100
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	38	62	100
	1-3 korda kuus	49	51	100
	Mitte kordagi	72	28	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Hoiakud alkoholi ja tubakatoote müügipiirangute suhtes

Pärnumaal on väitega „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ nõustujaid (66%) sarnaselt Eesti keskmisega (joonis 3.7). Kõige madalam on nõustujate osakaal Sindi linnas (44%) ja kõige kõrgem Pärnu linnas (76%).

Joonis 3.7. Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ vastamine

Müügipiirangute vastaseid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (40%) kui naised (27%);
- ▶ pigem noored (38%) ja keskealised (35%) kui vanemaealised (24%);
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes sagedamini joovad end purju;
- ▶ pigem need, kellel on depressioon.

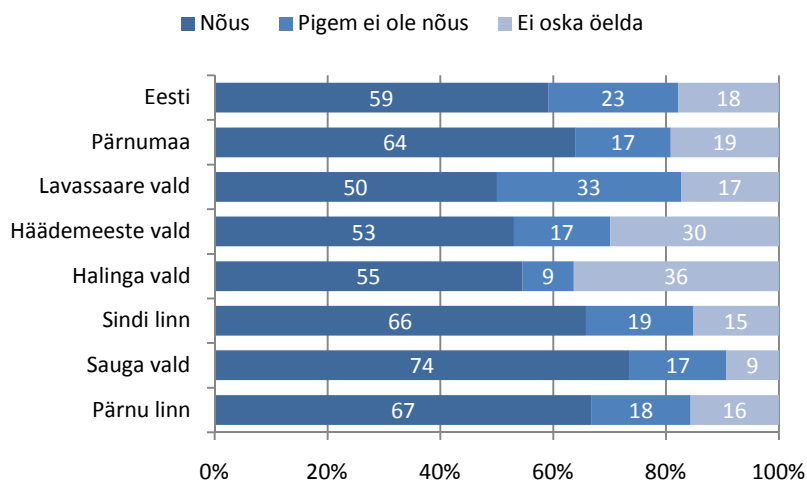
Tabel 3.6. Väite „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“, seos teiste tunnustega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	44	56	100
	1-3 korda kuus	29	71	100
	Mitte kordagi	14	86	100
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	52	48	100
	1-3 korda kuus	47	53	100
	Mitte kordagi	25	75	100
Depressiooni sümptomid	On	36	64	100
	Ei ole	28	72	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Valmisolek piirata oma alkoholi tarvitamist

Väitega „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ nõustujaid on Pärnumaal (64%) rohkem kui Eestis keskmiselt (59%) (joonis 3.8). Näitaja on kõrgeim Sauga vallas (74%) ja madalaim Lavassaare vallas (50%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 3, tabel 3.8).

Joonis 3.8 Väitele: „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ vastamine (analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“)

Vastajad, kes leiavad, et nad peaksid tarvitama vähem alkoholi on:

- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes leiavad, et iganädalane puujoomine on tervisele kahjulik.

Tabel 3.7. Väite: „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“, seos teiste tunnustega, %*

		Nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
Vähemalt 6 annuse alkoholi tarvitamine**	Mitte kordagi	46	24	30	100
	1–3 korda kuus	68	17	15	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	79	8	13	100
Iganädalane purjutamine on tervisele kahjulik	Ei ole nõus	31	40	29	100
	Nõus	67	15	18	100

*Analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“.

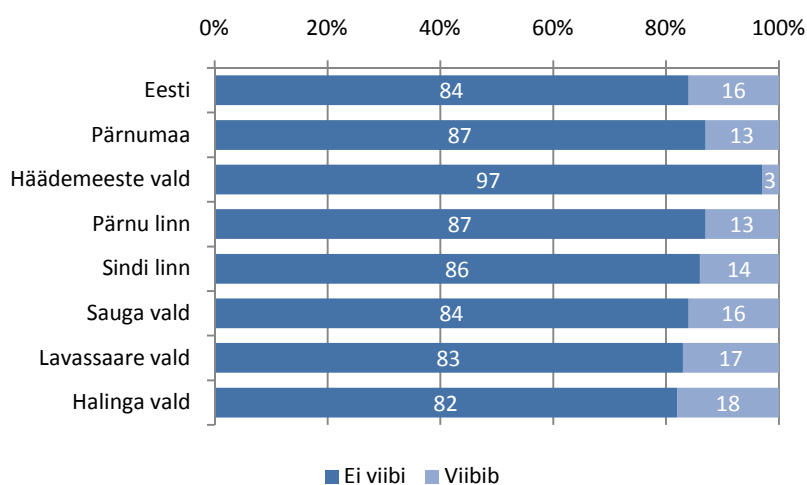
**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnend 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke taritanud.

4. SUITSETAMINE

4.1. PASSIIVNE SUITSETAMINE

Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Pärnumaa vastajatest viibib 13% tööl ruumides, kus suitsetatakse, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.1). Omavalitsuste lõikes on näitaja kõrgeim Halinga vallas (18%) ja kõige madalam Häädemeeste vallas (3%).

Joonis 4.1. Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajaid, kelle töökohal suitsetatakse võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (18%) ja keskharidusega (16%) kui kõrgharidusega (3%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes alustasid suitsetamist 18-aastaselt või vanemalt.

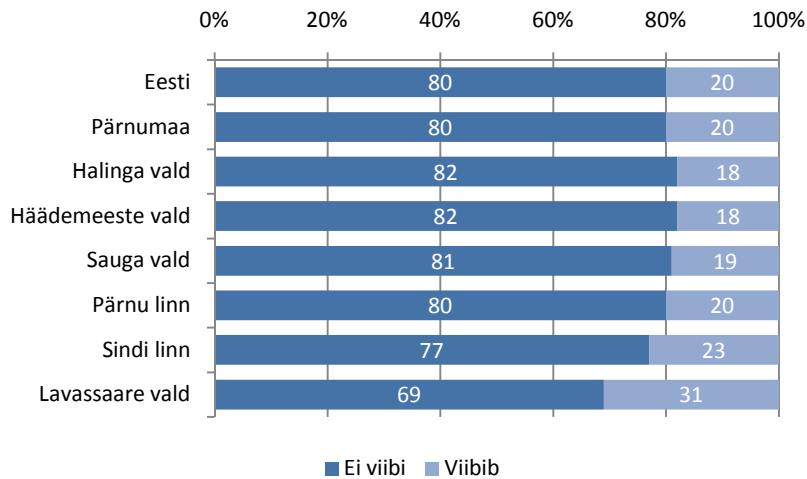
Tabel 4.1. Viibimine tööl ruumides, kus suitsetatakse, seos suitsetamise alustamisega, %

		Viibib	Ei viibi	Kokku
Suitsetamise alustamine*	Enne 18. eluaastat	11	89	100
	18-aastaselt või vanemalt	24	76	100

*Vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt.

Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Pärnumaal vastajate hulgas on 20% neid, kelle kodus suitsetatakse, näitaja on võrdne Eesti keskmisega (joonis 4.2). Madalaim on näitaja Halinga vallas ja Häädemeeste vallas (18%) ning kõige kõrgem Lavassaare vallas (31%).

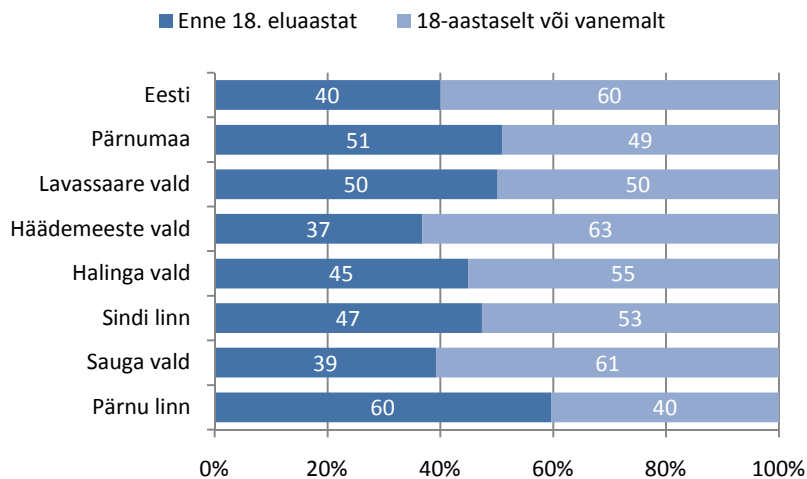

Joonis 4.2. Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajad, kelle kodus suitsetatakse on pigem alg- või põhiharidusega (30%) kui keskharidusega (20%) ja kõrgharidusega (9%).

4.2. SUITSETAMISE ALUSTAMINE

Kõigilt vastajatelt, kes olid uuringu läbiviimise ajal igapäevased suitsetajad, paluti täpsustada, mis vanuses nad suitsetamisega alustasid. Pärnumaa suitsetajate hulgas on rohkem neid, kes alustasid suitsetamist enne 18. eluaastat (51%) kui Eestis keskmiselt (40%) (joonis 4.3). Kõige enam on enne täisealiseks saamist suitsetamisega alustanud Pärnu linnas (60%), näitaja on madalaim Häädemeeste vallas (37%).

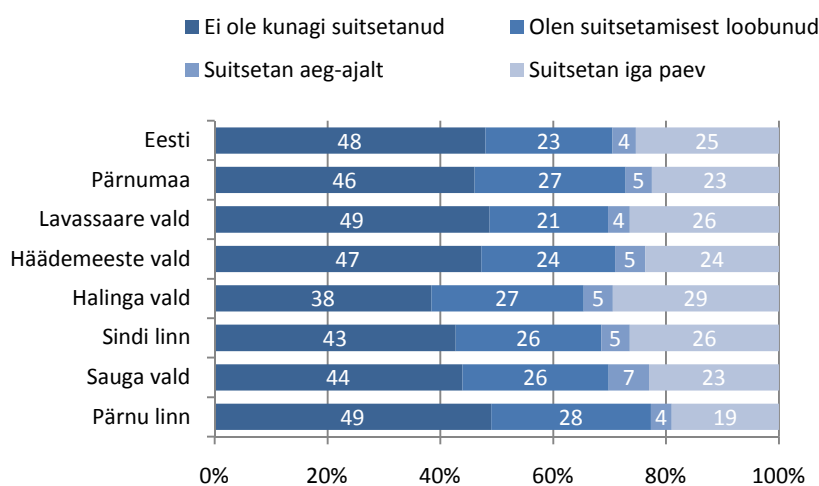
Joonis 4.3. Suitsetamise alustamine
(vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt)

Alaealisena suitsetamist alustanud võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem naised (59%) kui mehed (43%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (64%) ja alg- või põhiharidusega (61%) kui keskharidusega (38%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (59%) kui madala (51%) ja kõrge (49%) ostujõuga vastajad.

4.3. IGAPÄEVASED SUITSETAJAD

Pärnumaal on igapäevaseid suitsetajaid 23%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.4). Näitaja on kõrgeim Halinga vallas (29%) ja madalaim Pärnu linnas (19%). Vastajaid, kes pole mitte kunagi suitsetanud on Pärnumaal 46%, mis on sarnane Eesti keskmisele. Mitte kunagi suitsetanud on kõige rohkem Pärnu linnas ja Lavassaare vallas (49%) ja kõige vähem Halinga vallas (38%).

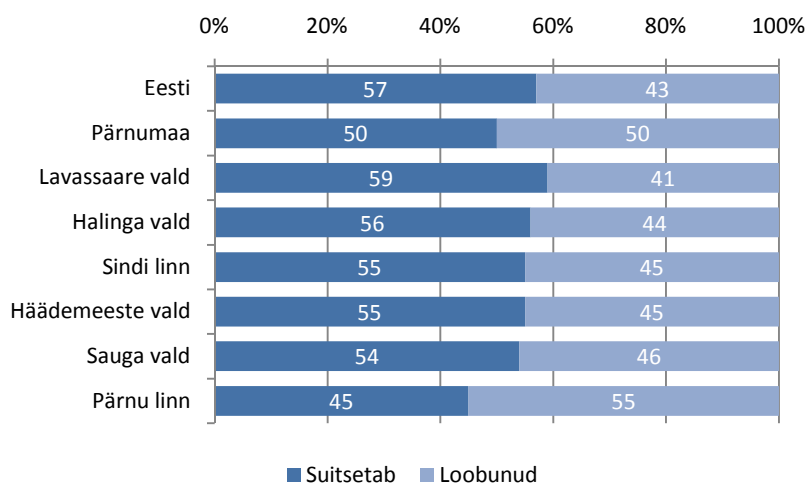
Joonis 4.4. Igapäevane suitsetamine

Igapäevased suitsetajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (29%) kui naised (16%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (31%) ja keskharidusega (25%) kui kõrgharidusega (10%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (43%) kui töötavad (23%) või mitteaktiivsed (17%).

4.4. SUITSETAMISEST LOOBUMINE

Kõigist Pärnumaa vastajatest, kes on elu jooksul suitsetanud on suitsetamisest loobunud 50%, näitaja on kõrgem Eesti keskmisest 43% (joonis 4.5). Kõige vähem on loobujaid Lavassaare vallas (41%) ja kõige enam Pärnu linnas (55%).

Joonis 4.5. Suitsetamisest loobumine
(vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud)

Vastajaid, kes pole suitsetamist maha jätnud, võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (60%) kui keskharidusega (49%) ja kõrgharidusega (41%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (62%) kui mitteaktiivsed (51%) ja töötavad (49%);
- ▶ pigem keskmise (55%) ja kõrge (52%) kui madala (44%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (68%) kui elukaaslasega (41%) vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (61%) ja täisealiste lastega (54%) kui alaealiste lastega (31%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kellel on depressiooni sümptomid;
- ▶ pigem need, kes on korduvalt tarvitanud kanepit.

Tabel 4.2. Suitsetamisest loobumise seos teiste tunnustega, %*

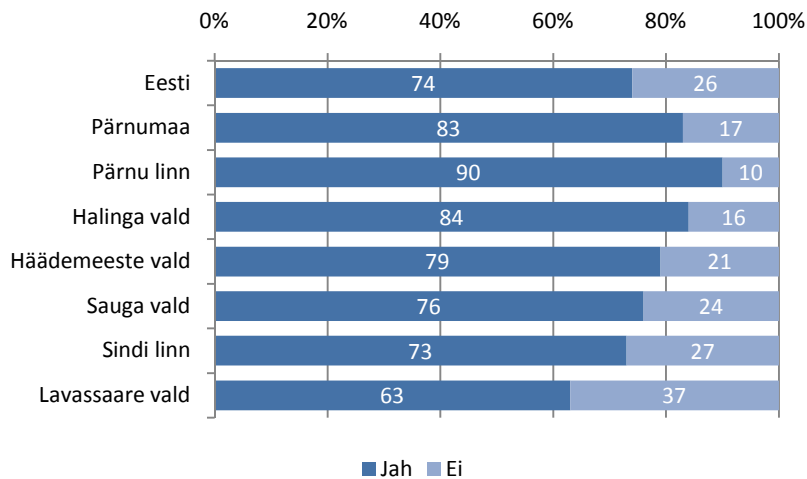
		Suitsetab	Loobunud	Kokku
Vähemalt 6 annuse alkoholi tarvitamine**	Vähemalt 1 kord nädalas	66	34	100
	1-3 korda kuus	49	51	100
	Mitte kordagi	43	57	100
Depressiooni sümptomite esinemine	Ei ole	47	53	100
	On	61	39	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	29	71	100
	Jah, korduvalt	69	31	100
	Ei	52	48	100

*Vastasid ainult need, kes on kunagi oma elus suitsetanud.

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Soov suitsetamisest loobuda

Küsimusele „Kas te soovite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult igapäevased suitsetajad. Pärnumaa igapäevastest suitsetajatest soovivad suitsetamisest loobuda 83%, näitaja on kõrgem Eesti keskmisest 74% (joonis 4.6). Kõige enam on suitsetamisest loobuda soovijaid Pärnu linnas (90%) ja kõige vähem Lavassaare vallas (63%).

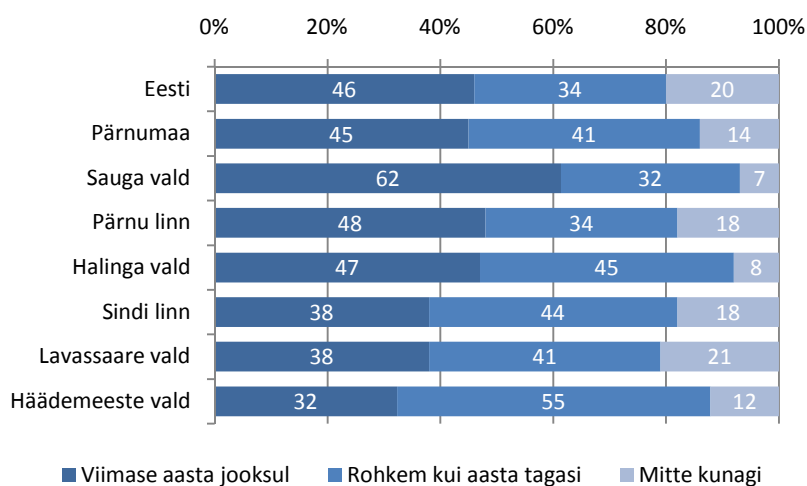

Joonis 4.6. Soov loobuda suitsetamisest
(vastasid ainult need, kes küsimustiku täitmise hetkel suitsetasid igapäevaselt)

Suitsetamisest loobuda soovijaid on pigem keskharidusega (91%) kui alg- või põhiharidusega (85%) ja kõrgharidusega (37%) vastajad.

Suitsetamisest loobumise katsed

Küsimusele „Millal te viimati proovisite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult need, kes praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetavad. Uuringule eelnenud aasta jooksul püüdis suitsetamisest loobuda 45% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 4.7). Näitaja on kõrgeim Sauga vallas (62%) ja kõige madalam Häädemeeste vallas (32%).

Joonis 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest

(vastasid ainult praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetajad)

Viimase aasta jooksul suitsetamisest loobuda proovinuid võib iseloomustada järgmiselt:

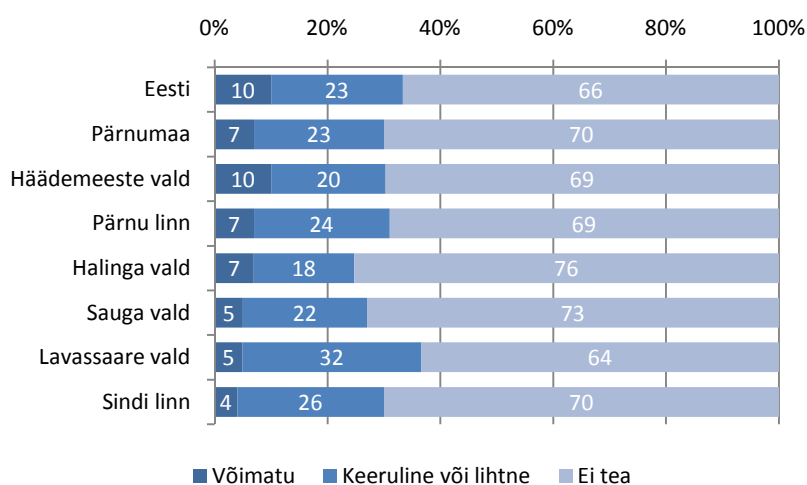
- ▶ pigem mehed (49%) kui naised (38%);
- ▶ pigem noored (67%) kui keskealised (36%) ja vanemaealised (15%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (53%) ja alg- või põhiharidusega (48%) kui keskharidusega (40%) vastajad.

5. NARKOOTIKUMID

5.1. NARKOOTIKUMIDE LEVIK JA KÄTTESAADAVUS

Kanepi hankimine

Pärnumaa vastajatest 23% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida kanepit, näitaja on võrdne Eesti keskmisega (joonis 5.1). Kõige enam hindasid kanepit kättesaadavaks Lavassaare valla (32%) ja kõige vähem Halinga valla (18%) vastajad.

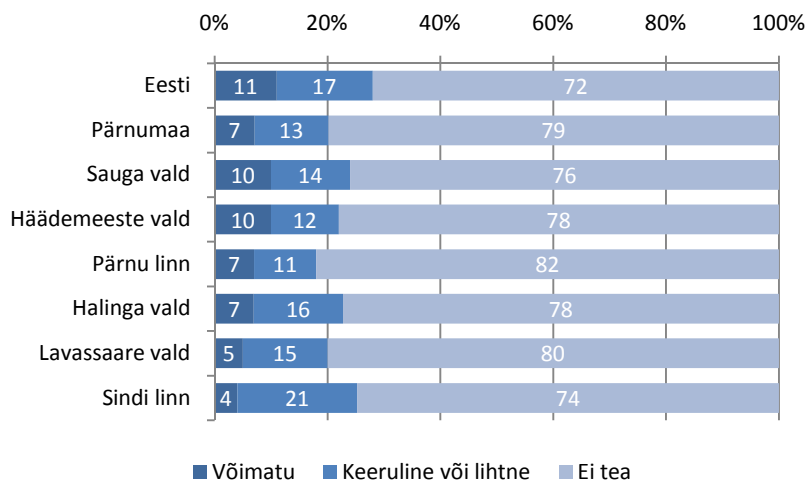

Joonis 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus

Kanepi hankimist peavad võimalikuks pigem noored (44%) kui keskealised (10%) ja vanemaealised (6%) vastajad.

Teiste narkootikumide hankimine

Pärnumaa vastajatest 13% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin või heroiin. Näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.2). Kõige enam hindasid teisi narkootikume kättesaadavaks Sindi linna (21%) ja kõige vähem Pärnu linna (11%) vastajad.

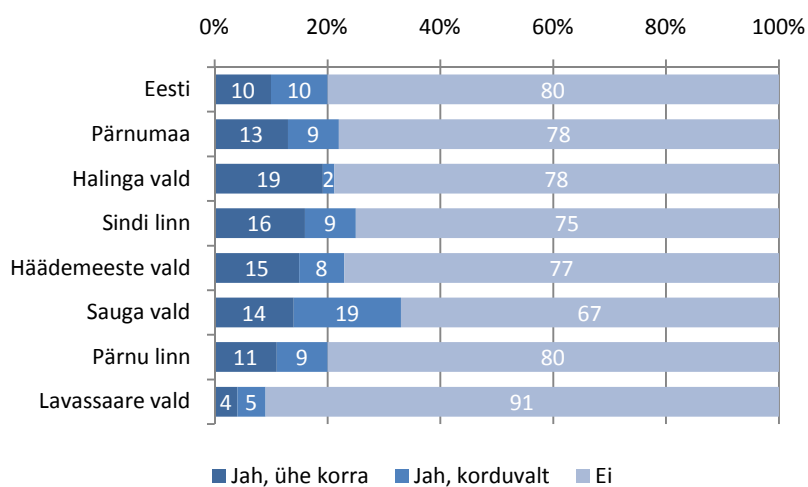
Joonis 5.2. Teiste narkootikumide hankimise võimalikkus

Teisi narkootikume on võimalised hankima pigem noored (24%) kui keskealised (6%) ja vanemaealised (6%) vastajad.

5.2. NARKOOTILISTE AINETE TARVITAMINE

Kanepi tarvitamine

Vastajaid, kes on elu jooksul vähemalt korra kanepit tarvitanud on Pärnumaal 22%, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.3). Korduvaid kanepi tarvitajaid on Pärnumaa vastajatest 9%. Korduvaid kanepi tarvitajaid on kõige enam Sauga vallas (19%) ja kõige vähem Halinga vallas (2%).

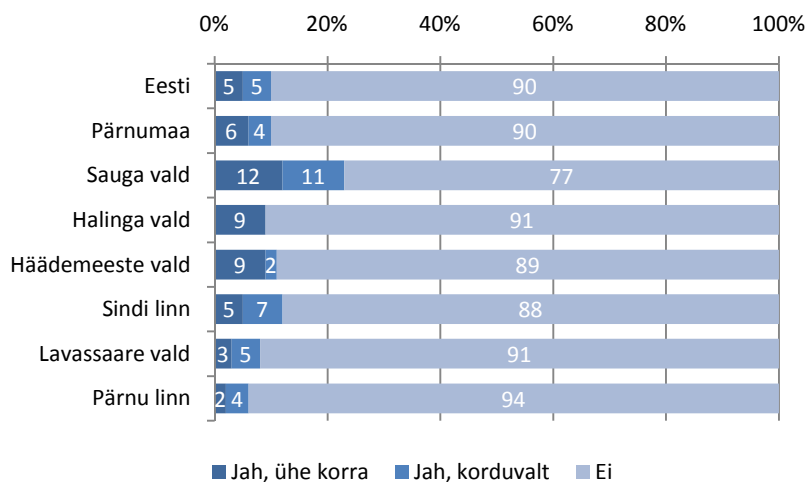
Joonis 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul

Korduvalt kanepit tarvitanuid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (14%) kui naised (3%);
- ▶ pigem noored (19%) kui keskealised (3%) ja vanemaealised (0%).

Teiste narkootikumide tarvitamine

Vastajaid, kes on elu jooksul vähemalt korra tarvitanud selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin on Pärnumaal 10%, näitaja on võrdne Eesti keskmisega (joonis 5.4). Korduvaid tarvitajaid on Pärnumaa vastajatest 4%. Kõige enam on elu jooksul vähemalt ühe korra teisi narkootikume tarvitanud Sauga vallas (23%) ja kõige vähem Pärnu linnas (6%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 5, tabel 5.4).

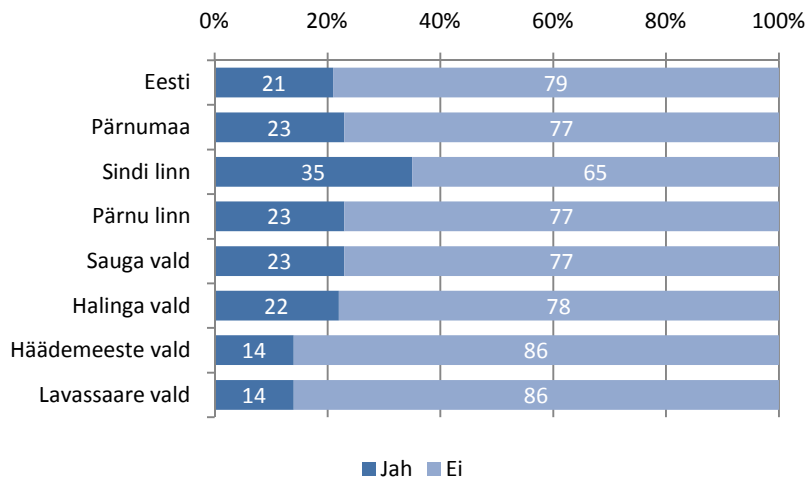
Joonis 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul

6. SOTSIAALSED SUHTED

6.1. SOTSIAALNE VÖRGUSTIK

Kuulumine organisatsiooni või ühingusse

Pärnumaa vastajatest kuulub 23% mõne organisatsiooni, ühingu või grupi liikmete sekka, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.1). Kõige vähem on organisatsiooni või ühingusse kuulujaid Häädemeeste vallas ja Lavassaare vallas (14%), kõige enam aga Sindi linnas (35%).

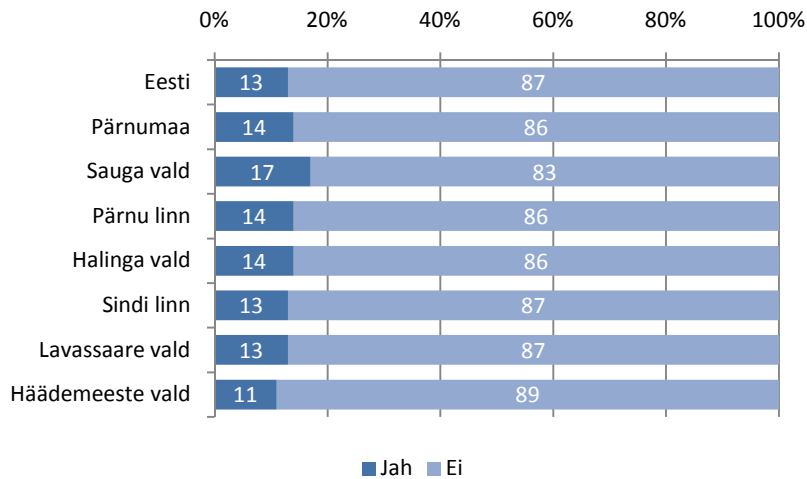

Joonis 6.1. Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus

Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmed on: pigem noored (23%) ja keskealised (18%) kui vanemaealised (13%) vastajad.

Kuulumine mittetulundusühingusse

Pärnumaal kuulub mittetulundusühingutesse 14% uuringus osalenud inimestest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.2). Kõige kõrgem on näitaja Sauga vallas (17%) ning kõige madalam Häädemeeste vallas (11%).

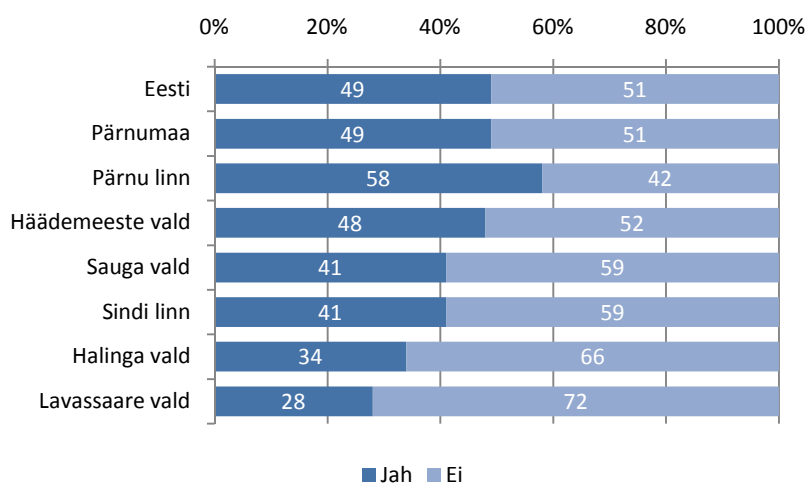
Joonis 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus

Mittetulundusühingu liikmed on pigem:

- ▶ kõrgharidusega (22%) kui keskharidusega (13%) või alg- ja põhiharidusega (8%) vastajad;
- ▶ töötavad (18%) kui mitteaktiivsed (9%) ja töötud (1%).

Suhtlemine internetis

Uuringus osalejad hindasid oma suhtlemisaktiivsust internetis. Neil paluti vastata, kuivõrd nad kasutavad suhtlemiseks e-posti, Facebooki, MSN-i, Skype-i ja foorumeid. Pärnumaal on interneti kaudu suhtlejad võrdselt Eesti keskmisega 49% (joonis 6.3). Kõige kõrgem on internetis aktiivsete suhtlejate osakaal Pärnu linnas (58%) ja madalaim Lavassaare vallas (28%).

Joonis 6.3. Aktiivne suhtleja internetis

Aktiivseid internetis suhtlejad saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (80%) kui keskealised (35%) ja vanemaealised (18%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (61%) ja alg- või põhiharidusega (52%) kui keskharidusega (41%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (62%) ja töötavad (50%) ja mitteaktiivsed (44%);
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (55%) kui elukaaslasega (43%) vastajad.

6.2. KOGUKONNATUNNE

Uuringus osalenud inimestel paluti vastata, kas nad on nõus kuue kogukonnatunnet iseloomustava väitega (tabel 6.1). Kogukonnatunde näitajad on kõrgemad Halinga vallas ja Häädemeeste vallas ning madalamad Pärnu linnas ja Sauga vallas. Kogukonnatunnet iseloomustavatele väidetele vastamine sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes on esitatud raporti lisa 6 (tabelid 6.4-6.9).

Tabel 6.1. Väidetega nõustujate osakaal Pärnumaa omavalitsuste lõikes, %

	Eesti	Pärnumaa	Pärnu linn	Sauga vald	Sindi linn	Halinga vald	Häädemeeste vald	Lavassaare vald
Usaldan oma kodukandi inimesi	46	43	41	35	42	48	48	34
Minu kodukandi inimesed üldiselt aitavad üksteist, kui on vaja	57	61	53	58	64	72	77	59
Oma ümbruskonna hüvanguks teen mõnikord mõne töö ära omal algatusel, ilma et keegi oleks palunud	47	49	40	54	54	57	59	66
Minu kodukandi asjad on olulised	75	80	76	82	82	85	82	84
Suudan mõjutada ja muuta elu oma kodukandis	31	30	30	30	32	31	28	26
Osalen oma kodukandi tegevustes	36	41	35	33	49	51	46	50

6.3. PEAMISED INFOKANALID

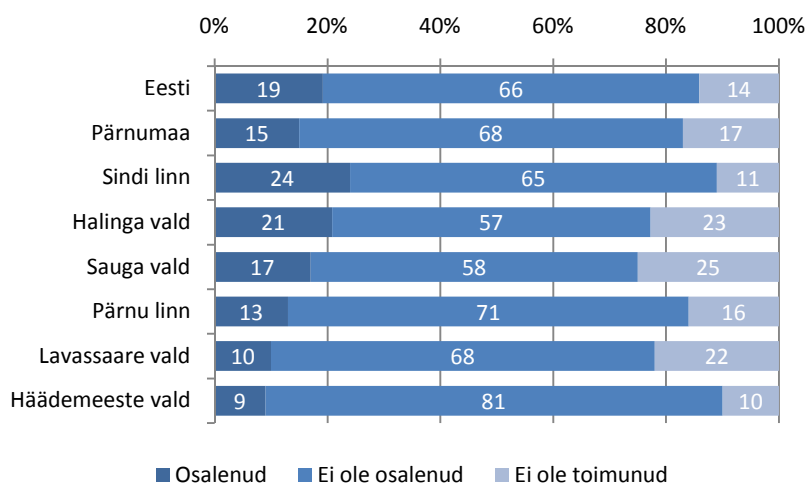
Uuringus osalejatel paluti vastata, millised on peamised infokanalid, kust nad saavad infot elukohas pakutavate teenuste, sündmuste jms kohta. Tabelis 6.2. on esitatud neli kõige sagedamini valitud infokanalit omavalitsuste lõikes. Infokanalite järjestused Eestis ja Pärnumaal on nelja tähtsaima osas identsed. Enamikus uuringus osalenud KOViides on kõige tähtsam infokanal pere, sõbrad ja kolleegid.

Tabel 6.2. Neli peamist infokanalit, nummerdatud tähtsuse järjekorras

	Eesti	Pärnumaa	Pärnu linn	Sauga vald	Sindi linn	Halinga vald	Häädemeeste vald	Lavassaare vald
Pere, sõbrad ja kolleegid	I	I	I	I	II	II	I	I
Linna või valla ajaleht	II	II	II	II	I	I	II	II
Maakonna ajaleht	III	III	III	III	III	IV	III	III
KOV-i interneti kodulehekülg	IV	IV	IV	IV	IV	III	IV	IV

6.4. OSALEMINE TERVISETEEMALISTEL ÜRITUSTEL

Uuringus osalejatelt küsiti, kas nad on viimase aasta jooksul osalenud mõnel kohalikul terviseteemalisel üritusel. Pärnumaal vastas küsimusele jaatavalt 15% vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.4). Kõige kõrgem on osalemismäär Sindi linnas (24%) ja madalaim Häädemeeste vallas (9%). Sauga vallas on kõige enam neid vastajaid, kellele teadaolevalt pole taolisi üritusi toimunud (25%).

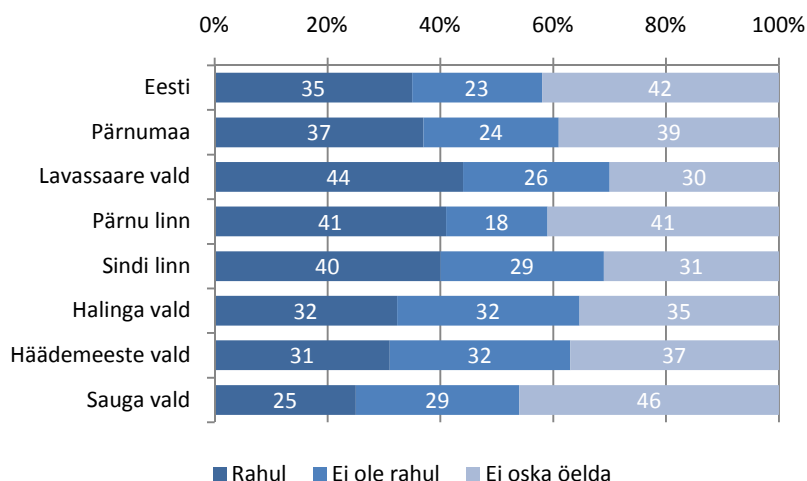
Joonis 6.4. Osalemine elukohas toimunud terviseteemalisel üritusel

Terviseteemalistel üritustel osalejaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem kõrgharidusega (21%) ja alg- või põhiharidusega (19%) kui keskharidusega (10%) vastajad;
- ▶ pigem töötavad (17%) ja mitteaktiivsed (14%) kui töötud (3%);
- ▶ pigem keskmise (21%) kui kõrge (17%) ja madala (10%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (21%) kui alaealiste lastega (12%) ja täisealiste lastega (11%) leibkondade liikmed.

6.5. RAHULOLU VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSTEGA

Oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega on rahul 37% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.5). Kõrgeim on rahulolijate osakaal Lavassaare vallas (44%) ja madalaim Sauga vallas (25%).

Joonis 6.5. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega

Huvitegevuse ja vaba aja võimalustega rahulolijaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem naised (42%) kui mehed (32%);
- ▶ pigem keskealised (41%) ja noored (38%) kui vanemaealised (29%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (51%) kui keskharidusega (35%) ja alg- ja põhiharidusega (26%) vastajad;
- ▶ pigem need, kellel on hea tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kelle toimetulek ei ole tervises seisundi tõttu piiratud.

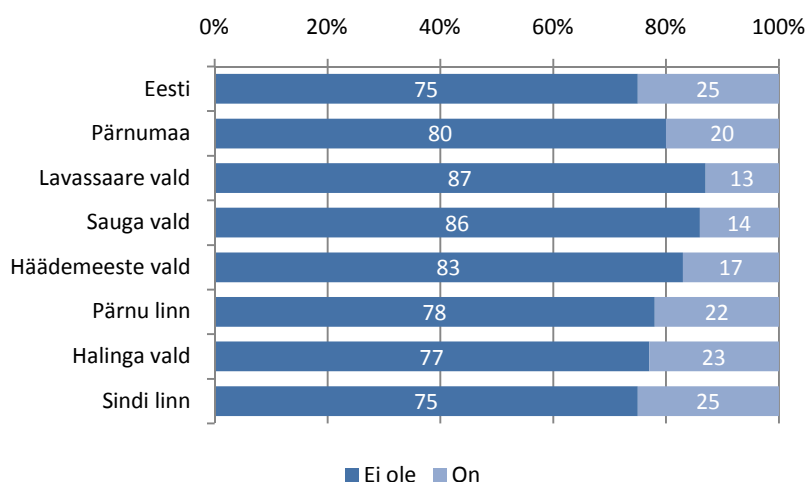
Tabel 6.3. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, seos teiste tunnustega, %

		Rahul	Ei ole rahul	Ei oska öelda	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	45	25	30	100
	Keskmine	30	22	48	100
	Halb	19	32	49	100
Tervises seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	25	24	51	100
	Ei ole piiratud	44	24	32	100

7. VAIMNE TERVIS

7.1. DEPRESSIOONI SÜMPTOMID⁴

Depressiooni sümptomeid esineb Pärnumaa vastajate hulgas 20%, näitaja on madalam Eesti keskmisest 25% (joonis 7.1). Kõige vähem esineb depressiooni sümptomeid Lavassaare vallas (13%) ja kõige sagedamini Sindi linnas (25%).

Joonis 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine

Depressiooni sümptomitega vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (30%) kui kõrgharidusega (18%) ja keskharidusega (16%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (40%) ja mitteaktiivsed (27%) kui töötavad (15%);
- ▶ pigem need, kes hindavad oma tervislikku seisundit halvaks;
- ▶ pigem need, kelle tervis piirab nende igapäevast toimetulekut;
- ▶ pigem need, kes on suitsetamist alustanud 18-aastaselt või vanemalt;
- ▶ pigem need, kes pole suitsetamisest loobunud;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul oma lähisuhetega;
- ▶ pigem need, kes ei ole organisatsiooni liikmed;
- ▶ pigem need, kes liikleavad harvemini jalgsi või jalgrattaga.

⁴ Depressiooni sümptomite esinemist mõõdeti emotsionaalse enesetunde küsimustiku (EEK) depressiooni skaala põhjal, mille koostamisel on aluseks olnud psüühikahäirete rahvusvahelistes klassifikatsioonides esitatud depressiooni diagnostilised kriteeriumid. Allikas: Aluoja, A., Shlik, J., Vasar, V., Luuk, K., Leinsalu, M. (1999). Development and psychometric properties of the Emotional State Questionnaire, a self-report questionnaire for depression and anxiety. Nordic Journal of Psychiatry 53(6), 443–449. Depressiooni sümptomite esinemine ei näita psüühikahäire olemasolu, vaid viitab selle riskile.

Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemise seos teiste tunnustega, %

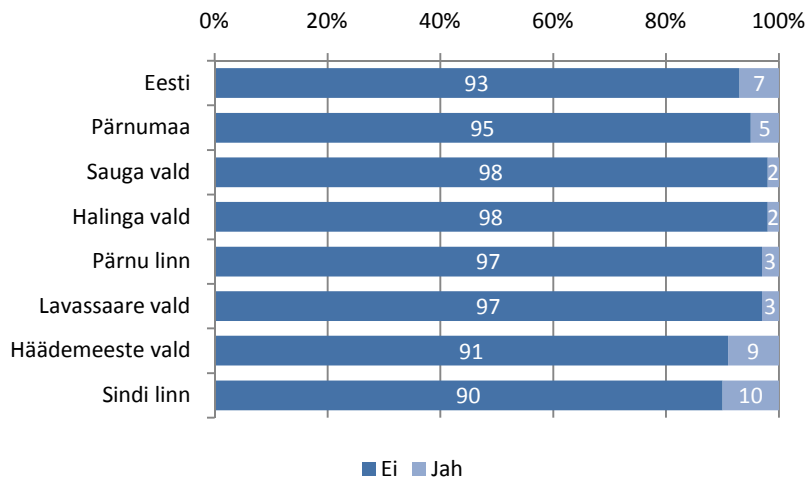
		On	Ei ole	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	9	91	100
	Keskmine	31	69	100
	Halb	42	58	100
Terviseseisundist lähtuv toimetulek	Piiratud	28	72	100
	Ei ole piiratud	16	84	100
Suitsetamise alustamine*	Enne 18. eluaastat	8	92	100
	18-aastaselt või vanemalt	23	77	100
Suitsetamine**	Suitsetab	27	73	100
	Loobunud	18	82	100
Suhted lastega	Rahul	21	79	100
	Ei ole rahul	69	31	100
Suhted abikaasa/partneriga	Rahul	17	83	100
	Ei ole rahul	50	50	100
Organisatsiooni liige	Jah	12	88	100
	Ei	23	77	100
Jalgsi või jalgrattaga liiklemine	Üldse mitte või 1–2 korda kuus	29	71	100
	Üks või mitu korda nädalas	18	82	100

*Vastasid ainult need, kes küsimustiku täitmise hetkel suitsetasid igapäevaselt.

**Vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud.

7.2. SUITSIIDIKATSE

Pärnumaa vastajatest 5% on püüdnud endalt elu võtta, näitaja on sarnane Eesti keskmisega (joonis 7.2). Kõige kõrgem on suitsiidi üritanud vastajate osakaal Sindi linnas (10%) ja kõige madalam Sauga vallas ja Halinga vallas (2%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 7, tabel 7.2).

Joonis 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul

Suitsiidi katsetanuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem need, kellel on halb tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes ei ole suitsetamisest loobunud;
- ▶ pigem need, kes on korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ pigem need, kes on korduvalt tarvitanud teisi narkootikume (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin);
- ▶ pigem need, kellel esineb depressiooni sümptomeid;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul oma lähisuhetega.

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemise seos teiste tunnustega, %

		Jah	Ei	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	3	97	100
	Keskmine	5	95	100
	Halb	15	85	100
Korraga vähemalt 6 annuse alkoholi tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul*	Mitte kordagi	2	98	100
	1-3 korda kuus	5	95	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	12	88	100
Suitsetamine**	Suitsetab	12	88	100
	Loobunud	1	99	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	4	96	100
	Jah, korduvalt	17	83	100
	Ei	3	97	100
Teiste narkootikumide tarvitamine	Jah, 1 korra	11	89	100
	Jah, korduvalt	27	73	100
	Ei	3	97	100
Depressiooni sümptomid	Ei ole	2	98	100
	On	11	89	100
Suhted vanematega	Rahul	3	97	100
	Ei ole rahul	21	79	100
Suhted lastega	Rahul	3	97	100
	Ei ole rahul	19	81	100
Suhted abikaasa/partneriga	Rahul	4	96	100
	Ei ole rahul	18	82	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

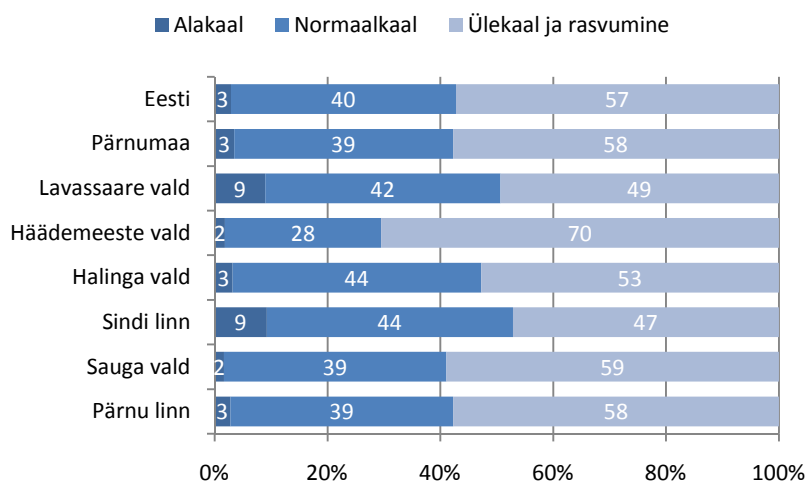
**Vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud.

8. KEHALINE AKTIIVSUS

8.1. KEHAMASSIINDEKS

Uuringus osalejatel paluti üles märkida oma kehakaal ja pikkus, mille alusel arvutati iga vastaja kehamassiindeks. Kehamassiindeks jaotati nelja kategooriasse: alakaal, normaalkaal, ülekaal ja rasvumine.

Normaalkaalulisi on Pärnu maakonnas 39%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.1). Ülekaaluliste ja rasvunute osakaal Pärnumaal (58%) on samuti sarnane Eesti keskmisele. Kõige enam on ülekaalulisi ja rasvunuid Häädemeeste vallas (70%) ning kõige vähem Sindi linnas (47%).

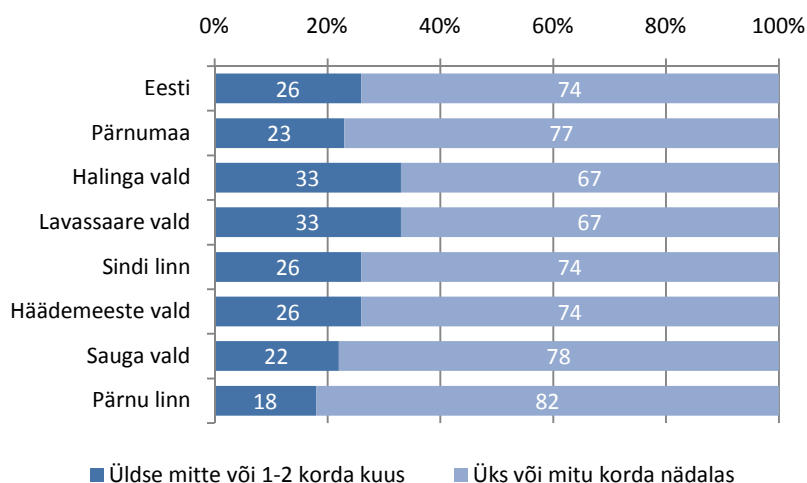
Joonis 8.1. Kehamassiindeks

Ülekaalulisi ja rasvunuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem keskmise (63%) kui kõrge (56%) ja madala (50%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (73%) kui alaealiste lastega (50%) ja ilma lasteta (38%) leibkondade liikmed.

8.2. LIIKLEMINE JALGSI VÕI JALGRATTAGA

Vastajad märkisid, kui sageli nad viimase 30 päeva jooksul käisid jala või sõitsid rattaga vähemalt 30 minutit. Vähemalt korra nädalas liigub Pärnumaal sedasi 77% vastajatest, mis sarnaneb Eesti keskmisele (joonis 8.2). Kõige vähem on regulaarselt jalgsi või rattaga liiklejaid Halinga vallas ja Lavassaare vallas (67%) ning kõige enam Pärnu linnas (82%).

Joonis 8.2. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnunud 30 päeva jooksul

Vastajaid, kes on passiivsemad jalgsi või rattaga liiklejad, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (26%) ja keskharidusega (25%) kui kõrgharidusega (15%) vastajad;
- ▶ pigem madala (27%) kui keskmise (22%) ja kõrge (16%) ostujõuga vastajad;
- ▶ kes alustasid suitsetamist 18-aastaselt või vanemalt;
- ▶ pigem need, kellel on depressiooni sümptomid.

Tabel 8.1. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnunud 30 päeva jooksul, seos teiste tunnustega, %

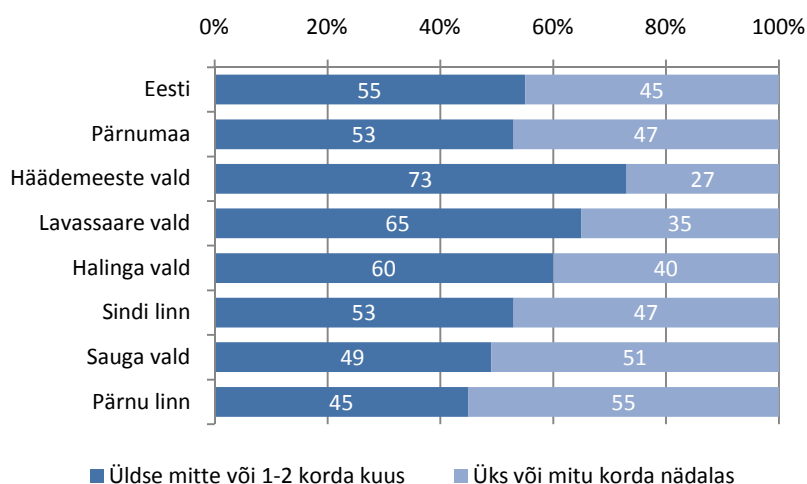
		Üldse mitte või 1-2 korda kuus	Üks või mitu korda nädalas	Kokku
Suitsetamise alustamine*	Enne 18. eluaastat	12	88	100
	18-aastaselt või vanemalt	37	63	100
Depressiooni sümptomid	Ei ole	20	80	100
	On	32	68	100

*Vastasid ainult need, kes on kunagi oma elus suitsetanud.

8.3. FÜÜSILINE AKTIIVSUS VABAL AJAL

Füüsilise aktiivsuse kirjeldamiseks paluti uuringus osalejatel vastata küsimusele: „Kui sageli tegelesite vabal ajal vähemalt 30 minutit sellise liikumisharrastusega, mis ajas teid kergelt hingeldama ja higistama?“.

Vähemalt ühe korra nädalas tegeleb sellise harrastusega 47% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.3). Füüsiliselt on kõige aktiivsemad Pärnu linna (55%) ja kõige passiivsemad Häädemeeste valla (27%) vastajad.

Joonis 8.3. Vähemalt 30 minutit tegelemine liikumisharrastusega, mis ajas kergelt higistama ja hingeldama uuringule eelnend 30 päeva jooksul

Füüsiliselt väheaktiivseid vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (57%) ja keskharidusega (57%) kui kõrgharidusega (40%) vastajad;
- ▶ pigem madala (58%) ja kõrge (54%) kui keskmise (47%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (62%) kui alaealiste lastega (50%) ja ilma lasteta (44%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel on keskmine või halb tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kelle toimetulek on terviseseisundi tõttu piiratud.

Tabel 8.2. Hingeldama ja higistama paneva liikumisharrastusega tegelemine vähemalt 30 minutit, seos teiste tunnustega, %

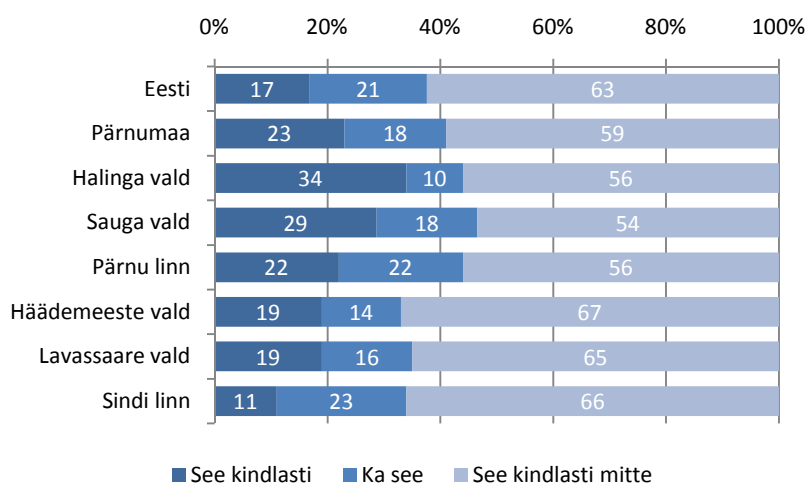
		Üldse mitte või 1-2 korda kuus	Üks või mitu korda nädalas	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	46	54	100
	Keskmine	60	40	100
	Halb	66	34	
Terviseseisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	60	40	100
	Ei ole piiratud	49	51	100

8.4. FÜÜSILISE AKTIIVSUSE TAKISTAJAD

Füüsiliselt väheaktiivsetel vastajatel paluti hinnata, millised erinevad takistavad tegurid piiravad nende füüsilist aktiivsust.

Sobiva asukoha puudumine

Sobiva asukoha puudumise tõi takistusena välja 41% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Sauga valla vastajad (47%), kõige vähem aga Häädemeeste valla vastajad (33%).

Joonis 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine

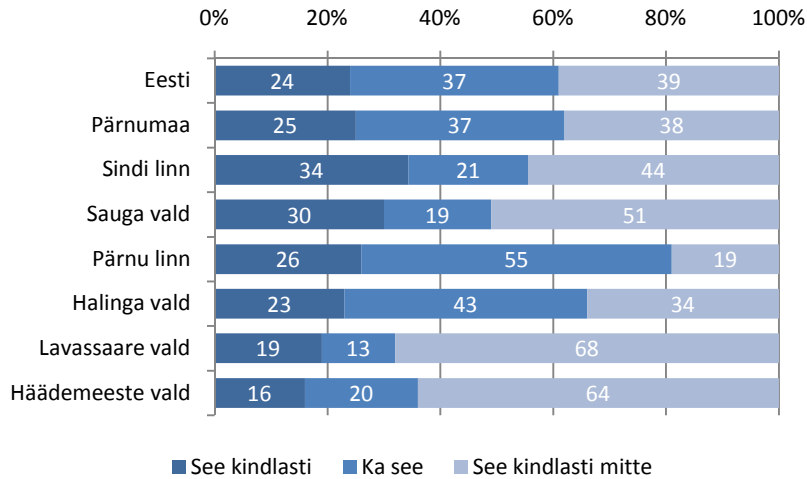
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva asukoha puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem noored (57%) kui vanemaealised (36%) ja keskealised (30%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (52%) kui keskharidusega (36%) ja kõrgharidusega (36%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (58%) kui madala (33%) ja kõrge (24%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (45%) ja ilma lasteta (44%) kui täisealiste lastega (36%) leibkondade liikmed.

Harrastuse kallis hind

Harrastuse kalli hinna tõi takistusena välja 62% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 8.5). Kõige enam pidasid seda takistuseks Pärnu linna (81%) vastajad, kõige vähem aga Lavassaare valla vastajad (32%).

Joonis 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind

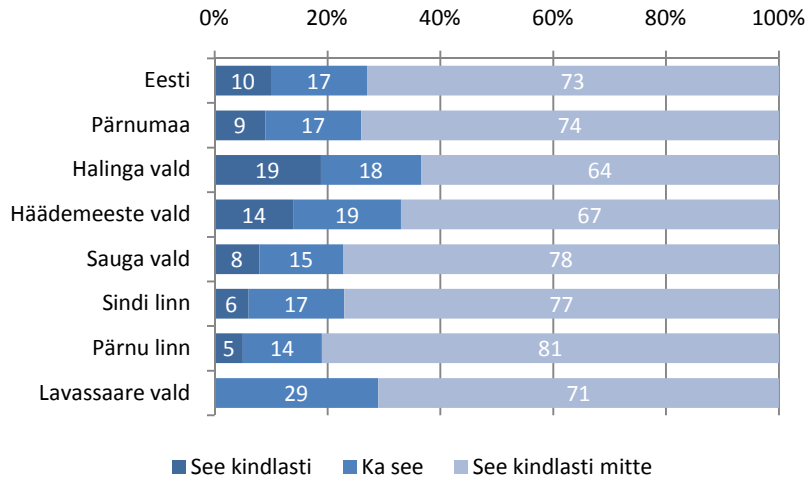
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenu 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Harrastuse kallist hinda näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem noored (75%) kui vanemaealised (60%) ja keskealised (53%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (74%) ja keskkharidusega (62%) kui kõrgharidusega (49%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (68%) kui kõrge (58%) ja madala (57%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (77%) ja alaealiste lastega (64%) kui täisealiste lastega (49%) leibkondade liikmed.

Sobiva transpordi puudumine harrastuskohta jõudmiseks

Sobiva transpordi puudumise tõi takistusena välja 26% Pärnumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.6). Kõige enam pidasid seda takistuseks Halinga valla vastajad (37%), kõige vähem aga Pärnu linna vastajad (19%).

Joonis 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine

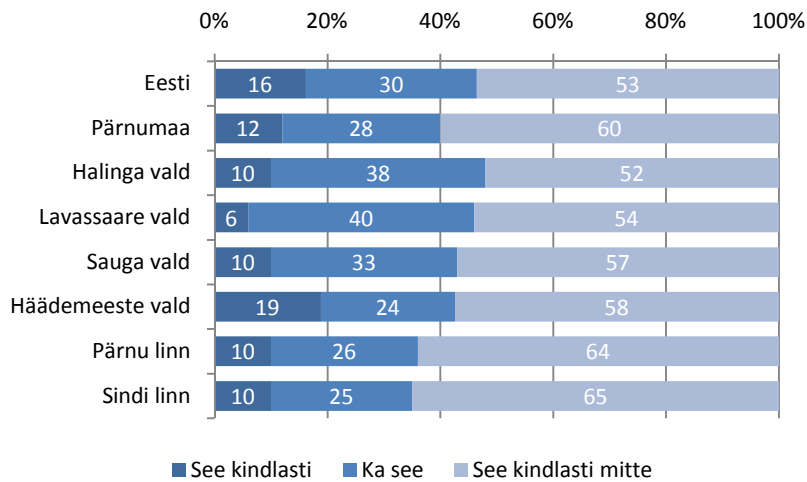
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva transpordi puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem vanemaealised (34%) ja noored (28%) kui keskealised (20%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (31%) ja keskharidusega (27%) kui kõrgharidusega (13%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (41%) ja keskmise (35%) kui madala (12%) ostujõuga vastajad.

Vajalike vahendite puudumine

Vajalike vahendite puudumise tõi takistusena välja 40% Pärnumaa vastajatest, mis on madalam Eesti keskmisest 46% (joonis 8.7). Kõige enam pidasid seda takistuseks Halinga valla (48%) vastajad, kõige vähem aga Sindi linna vastajad (35%).

Joonis 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine

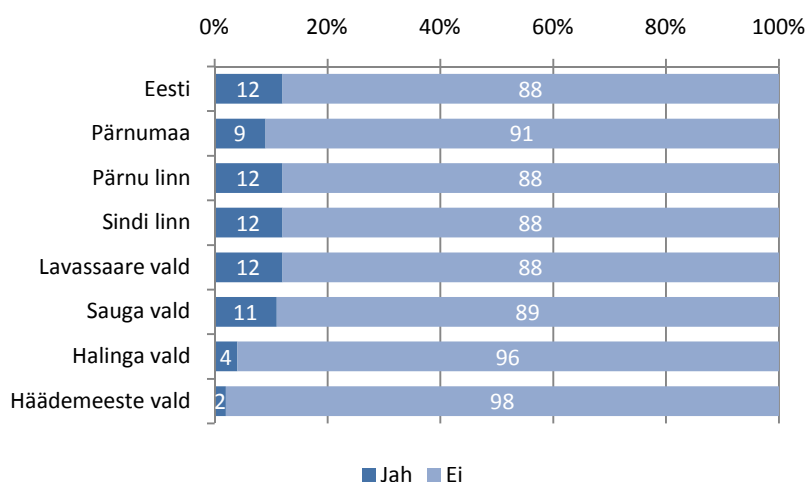
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnened 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Vajalike vahendite puudumist peavad takistavaks teguriks pigem ilma elukaaslaseta (52%) kui elukaaslasega (33%) vastajad.

9. SEKSUAALTERVIS

9.1. SEKSUAALVAHEKORD JUHUPARTNERIGA

Pärnumaa vastajatest on 9% uuringule eelnenud aasta jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 9.1). Maakonna keskmisest kõrgem on näitaja Pärnu ja Sindi linnas ning Lavassaare vallas (12%) ning kõige madalam Häädemeeste vallas (2%).

Joonis 9.1. Olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olnuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (13%) kui naised (5%);
- ▶ pigem noored (15%) ja keskealised (7%) kui vanemaealised (4%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (19%) kui keskharidusega (6%) ja kõrgharidusega (6%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad regulaarselt alkoholi;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas.

Tabel 9.1. Seksuaalvahekord juhupartneriga seos teiste tunnustega %*

		Jah	Ei	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Mitte kordagi	3	97	100
	1-3 korda kuus	9	91	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	14	86	100
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	7	93	100
	1-3 korda kuus	10	90	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	28	72	100

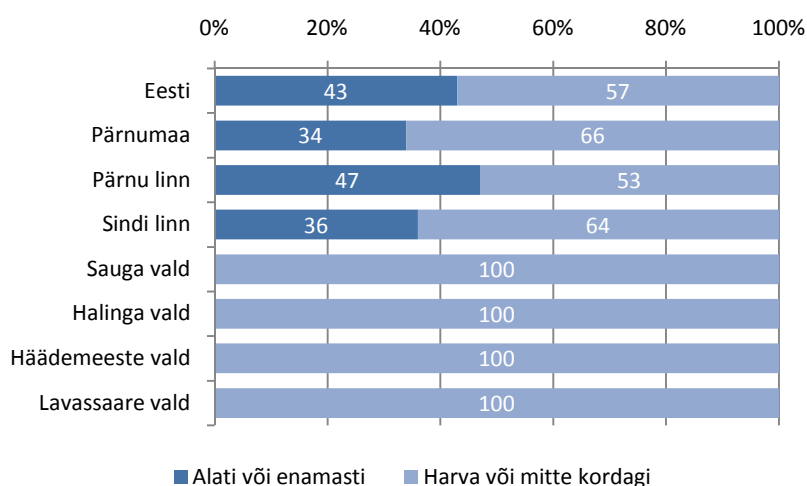
*Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

9.2. KONDOOMI KAASAS KANDMINE

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus küsiti „Kui sageli te olete viimase 12 kuu jooksul kandnud endaga kondoomi kaasas?“.

Pärnumaa vastajatest 34% väitis, et kannab kondoomi alati või enamasti kaasas, mis on madalam Eesti keskmisest 43% (joonis 9.2). Pärnu linnas (47%) on kõige enam alati või enamasti kondoomide kaasas kandjaid. Sauga vallas, Halinga vallas, Häädemeeste vallas ja Lavassaare vallas, ei ole ühtegi vastajat, kes alati või enamasti kondoomi kaasas kannaks.

Joonis 9.2. Kondoomide kaasas kandmine

(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

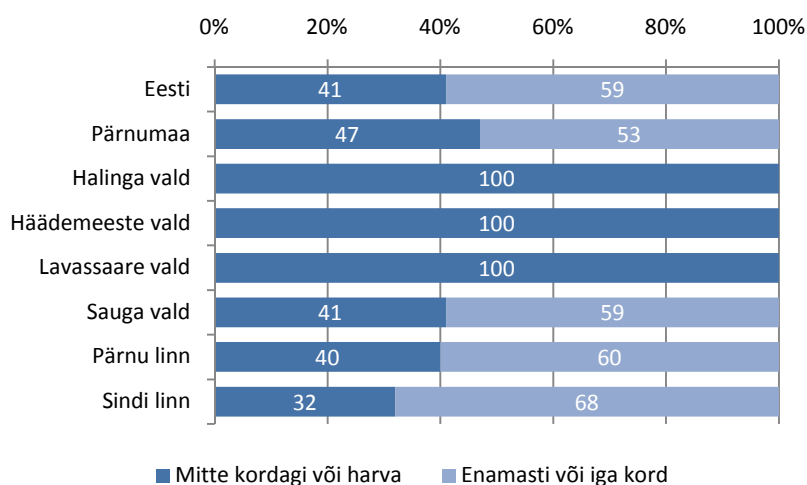
Kondoomi kannavad alati või enamasti kaasas:

- ▶ pigem mehed (46%) kui naised (0%);
- ▶ pigem vanemaealised (50%) ja noored (47%) kui keskealised (0%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (51%) ja kõrgharidusega (41%) kui keskhariidusega (0%) vastajad.

9.3. KONDOOMI KASUTAMINE JUHUSLIKU SEKSUAALVAHEKORRA AJAL

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus küsiti „Kui sageli viimase 12 kuu jooksul kasutasite kondoomi, kui olite seksuaalvahekorras juhupartneriga?“.

Pärnumaa vastajatest 53% väitis, et kasutas kondoomi enamasti või igakord, mis on madalam Eesti keskmisest 59% (joonis 9.3). Neid, kes jätsid kondoomi enamasti kasutamata on kõige vähem Sindi linnas (32%). Halinga vallas, Häädemeeste vallas ja Lavassaare vallas väitsid kõik vastajad, et nad jätsid juhupartneriga seksuaalvahekorras olles kondoomi enamasti kasutamata.

Joonis 9.3. Kondoomi kasutamine juhusliku seksuaalvahekorra ajal

(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olles jätsid kondoomi enamasti kasutamata:

- ▶ pigem naised (88%) kui mehed (35%);
- ▶ pigem keskealised (100%) kui vanemaealised (74%) ja noored (21%);
- ▶ pigem keskharidusega (54%) ja alg- või põhiharidusega (47) kui kõrgharidusega (21%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas.

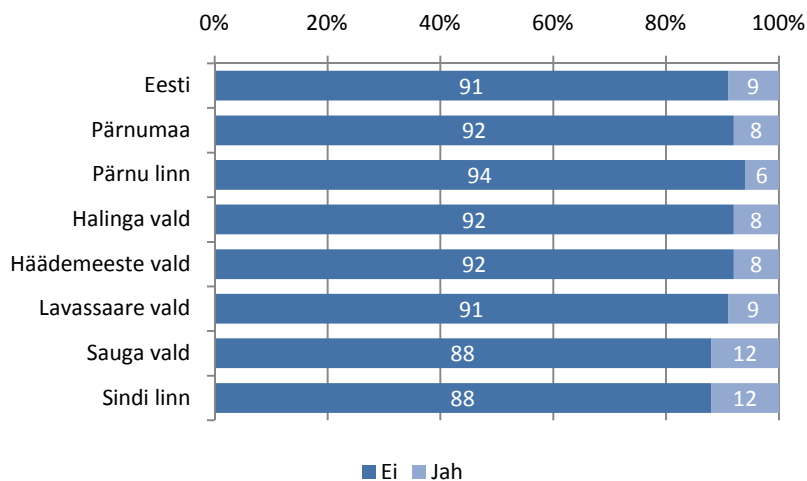
Tabel 9.2. Kondoomide kasutamine, seos alkoholi tarvitamise regulaarsusega, %*

		Mitte kordagi või harva	Enamasti või iga kord	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Mitte kordagi	0	100	100
	1-3 korda kuus	44	56	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	56	44	100

*Vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga.

9.4. SEKSUAALVÄGIVALD

Kõigist Pärnumaa seksuaalvahekorra kogemusega vastajatest on 8% kogenud seksuaalvägivalda ehk olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu oma tahtmist (joonis 9.4). Näitaja on sarnane Eesti keskmisele. Kõige kõrgem on näitaja Sauga vallas ja Sindi linnas (12%) ja kõige madalam Pärnu linnas (6%).

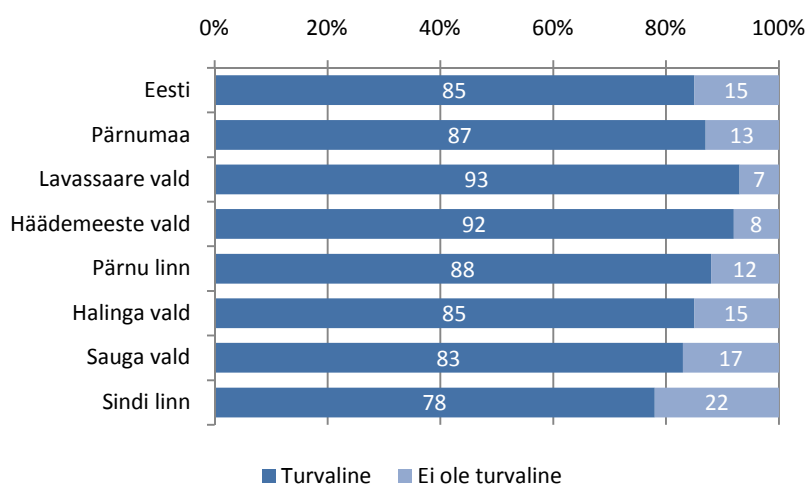
Joonis 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist
(vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Seksuaalvägivalda on kogenud pigem naised (17%) kui mehed (1%).

10. TURVALISUS JA OHUTUS

10.1. ELUKOHA TURVALISUS

Uuringus osalejatel paluti vastata, kui turvaliseks nad hindavad oma elukohta. Pärnumaa vastajatest 87% leiab, et tema elukoht on turvaline, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 10.1). Kõige suurem on oma elukohta mitte turvaliseks pidavate osakaal Sindi linnas (22%), näitaja on kõige madalam Lavassaare vallas (7%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 10, tabel 10.1).

Joonis 10.1. Elukohta turvalisus

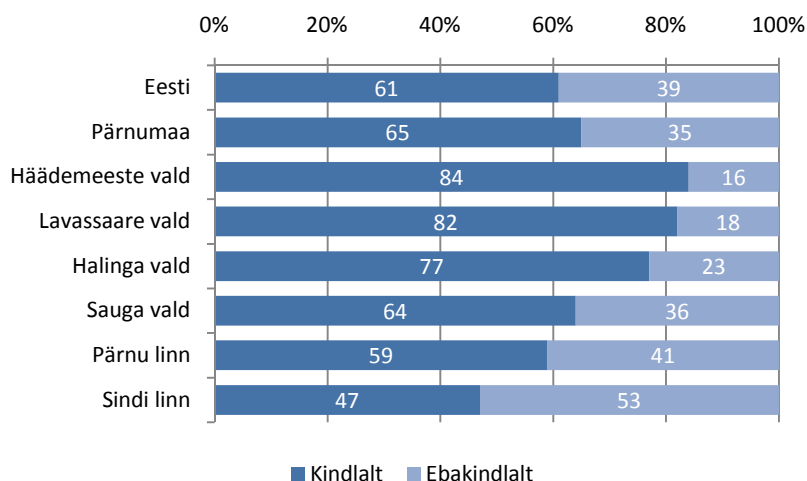
Oma elukohta ei pea turvaliseks pigem halva tervise enesehinnanguga vastajad.

Tabel 10.1. Elukohta turvalisuse seos tervise enesehinnanguga, %

		Ei ole turvaline	Turvaline	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	9	91	100
	Keskmine	16	84	100
	Halb	29	71	100

10.2. TURVATUNNE OMA ELUKOHAS PIMEDAL AJAL

Pärnumaa vastajatest 35% tunneb ennast ebakindlalt, käies oma elukohas üksinda väljas pärast pimeduse saabumist, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 10.2). Kõige enam tunnevad pimedal ajal ebakindlust Sindi linna vastajad (53%) ja kõige vähem Häädemeeste valla vastajad (16%).

Joonis 10.2. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“

Vastajaid, kes tunnevad end oma elukohas pimedal ajal ebakindlalt, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem naised (46%) kui mehed (25%);
- ▶ pigem noored (41%) ja vanemaealised (37%) kui keskealised (26%);
- ▶ pigem alaealiste lastega (41%) kui täisealiste lastega (35%) ja ilma lasteta (31%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel on halb tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kelle tervises seisund piirab igapäevast toimetulekut.

Tabel 10.2. Kindlustunne pimedas väljaskäimise ajal, seos teiste tunnustega, %

		Ebakindlalt	Kindlalt	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	29	71	100
	Keskmine	38	62	100
	Halb	58	42	100
Tervises seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	44	56	100
	Ei ole piiratud	30	70	100

10.3. ÜMBRUSKONNA OHUTUS

Uuringus osalejatel paluti hinnata erinevate tegevuste ohutust oma elukohas (tabel 10.3). Sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes on vastused esitatud lisis 10, tabelites 10.3-10.8.

Uuringus osalenud omavalitsustest eristub Sauga vald, kus jalgsi ja jalgrattaga liiklemist ning sõidutee ületamist peab ohtlikuks kõige enam vastajaid. Veekogudes ujumist peetakse kõige ohtlikumaks Sindi linnas.

Positiivse külje pealt paistavad silma Häädemeeste ja Lavassaare vald – sealsed vastajad peavad oma elukohta kõige ohutumaks.

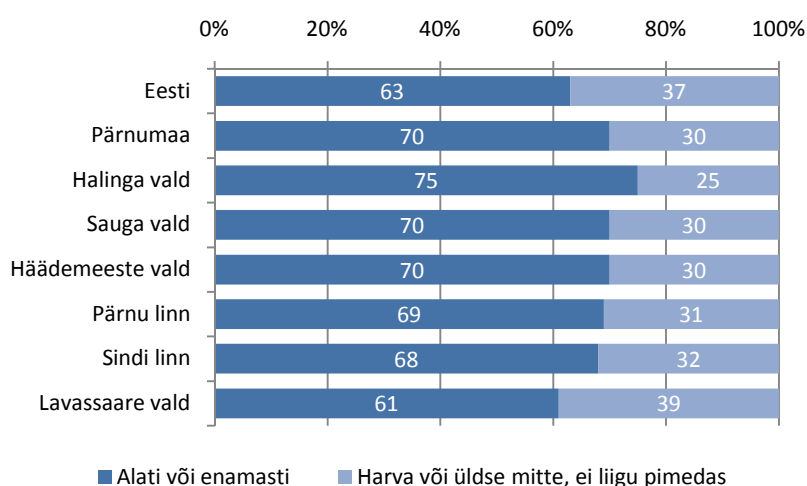
Tabel 10.3. Vastajad, kes peavad erinevaid tegevusi elukohas ohtlikuks, %

	Eesti	Pärnu- maa	Pärnu linn	Sauga vald	Sindi linn	Halinga vald	Häädemeeste vald	Lavassaare vald
Jalgsi tööle või kooli minemine	6	5	3	20	4	5	0	0
Sõidutee ületamine	18	16	13	43	20	15	6	11
Jalgrattaga sõitmine	27	23	21	60	18	21	12	9
Parkides ja haljasaladel jalutamine	7	5	4	6	16	3	2	0
Mänguväljakute kasutamine	3	1	1	0	2	2	0	0
Veekogudes ujumine	18	12	7	19	23	21	5	10

10.4. TURVAVAHENDITE KASUTAMINE

Helkuri kasutamine

Uuringus osalejatel paluti vastata, kui tihti nad kasutavad pimedal ajal valgustamata tänavatel või teedel liikudes helkurit. Vastajaid, kes kannavad helkurit alati või enamasti on Pärnumaal 70%, mis on kõrgem Eesti keskmisest 63% (joonis 10.3). Kõige madalam on alati või enamasti helkurit kandjate osakaal Lavassaare vallas (61%) ja kõige kõrgem Halinga vallas(75%).

Joonis 10.3. Helkuri kandmine

Alati või enamasti helkuri kandjaid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem naised (79%) kui mehed (61%);
- ▶ pigem vanemaealised (83%) kui keskealised (69%) ja noored (63%);
- ▶ pigem keskharidusega (75%) ja kõrgharidusega (72%) kui alg- või põhiharidusega (60%) vastajad.

Turvavöö kasutamine

Uuringus osalenutel paluti vastata, millised on nende turvavöö kasutamise harjumused (tabel 10.4). Pärnumaal on juhina ja esiistmel kaassõitjana turvavöö kasutamise harjumused sarnased Eesti keskmisele, tagaistmel kaassõitjana kasutatakse Pärnumaal turvavööd sagedamini.

Juhina kasutavad turvavööd alati kõige enam Sauga valla (78%) ja kõige vähem Häädemeeste valla vastajad (66%). Esiistmel kaassõitjana on enim turvavöö kasutajaid Häädemeeste vallas (97%) ja kõige vähem Sauga vallas (90%). Tagaistmel on enim turvavöö kasutajaid samuti Häädemeeste vallas (75%) ja kõige vähem Halinga vallas (57%).

Turvavöö kasutamise ülevaade sotsiaal-demograafiliste näitajate lõikes on esitatud raporti lisa 10 (tabelid 10.10-10.12).

Tabel 10.4. Alati turvavöö kasutamine, %

	Eesti	Pärnumaa	Pärnu linn	Sauga vald	Sindi linn	Halinga vald	Häädemeeste vald	Lavassaare vald
Juhina	70	71	70	78	74	72	66	68
Esiistmel kaassõitjana	93	95	95	90	93	96	97	93
Tagaistmel kaassõitjana	59	64	63	58	68	57	75	73

LISA 1. TERVISE SEISUND

Tabel 1.1. Tervise enesehinnang, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Hea	51	52	73	51	16	42	48	68	61	31	38	46	54	51
Keskmine	41	38	24	39	65	45	43	27	34	56	45	39	37	42
Halb	8	10	3	9	19	13	9	5	4	13	17	14	9	7

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Hea		51	53	55	54	45
Keskmine		36	41	37	38	44
Halb		13	6	8	8	11

Tabel 1.2. Pikaajaline kroonilise haigus või tervise probleem, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Jah	54	46	32	53	78	48	55	45	48	39	56	61	49	45
Ei	46	54	68	47	22	52	45	55	52	61	44	39	51	55

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Jah		56	47	52	47	54
Ei		44	53	48	53	46

Tabel 1.3. Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Piiratud	35	38	24	33	62	46	38	23	27	30	54	46	37	31
Ei ole piiratud	65	62	76	67	38	54	62	77	73	70	46	54	63	69

	Perekonnaseis		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Piiratud	39	33	29	42	37
Ei ole piiratud	61	67	71	58	63

Tabel 1.4. Vererõhu mõõtmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	90	90	91	87	94	86	91	92
Rohkem kui 2 aastat tagasi	9	9	7	13	6	11	8	8
Mitte kunagi	1	1	2	1	0	3	0	0

Tabel 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	74	73	59	76	86	65	75	77
Rohkem kui 2 aastat tagasi	15	9	10	14	11	10	13	13
Mitte kunagi	12	18	31	10	2	26	12	10

Tabel 1.6. Eesnäärme uuring (vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat), %

	Haridus		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	39	26	63
Rohkem kui 2 aastat tagasi	0	33	31
Mitte kunagi	61	41	5

Tabel 1.7. Mammograafia uuring (vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat), %

	Vanus		Haridus		
	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	32	50	60	37	33
Rohkem kui 2 aastat tagasi	30	28	10	33	30
Mitte kunagi	38	22	31	29	37

Tabel 1.8. Perearsti või pereõe teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	51	54	56	52	46	55	51	53
Samal nädalal	30	32	29	33	32	27	33	30
Hiljem kui nädala päras	8	8	5	7	13	10	6	9
Ei oska öelda	11	7	10	9	9	8	10	8

Tabel 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	18	16	16	22	12	14	18	18
Samal nädalal	19	26	28	20	17	27	19	23
Hiljem kui nädala päras	29	33	28	37	26	35	33	27
Ei oska öelda	34	25	28	21	46	24	30	31

Tabel 1.10 Psühholoogiline nõustamisteenus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	4	3	5	1	4	2	5	2
Samal nädalal	3	5	5	5	1	2	6	3
Hiljem kui nädala päras	9	8	12	7	5	4	8	12
Ei oska öelda	84	84	77	86	91	92	81	83

Tabel 1.11 Ravimite kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	52	43	59	47	29	33	50	52
11-30 minutit	31	37	29	35	38	37	35	30
31 minutit või kauem	16	18	11	17	27	27	14	15
Ei oska öelda	2	2	1	1	6	2	1	3

Tabel 1.12. Toidukaupade kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	66	60	76	64	40	52	66	66
11-30 minutit	21	27	19	23	34	28	24	22
31 minutit või kauem	12	13	6	13	23	19	9	12
Ei oska öelda	0	1	0	0	2	1	0	0

Tabel 1.13. Alkoholi kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	68	64	81	65	38	55	69	69
11-30 minutit	20	22	14	24	29	25	22	18
31 minutit või kauem	8	10	3	6	24	13	8	7
Ei oska öelda	4	5	2	4	9	7	1	7

Tabel 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	70	63	81	67	39	56	71	69
11-30 minutit	18	22	14	22	30	26	21	16
31 minutit või kauem	8	10	4	8	20	15	7	7
Ei oska öelda	3	5	2	3	10	2	1	9

LISA 2. TOITUMINE

Tabel 2.1. Hommikusöögi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg/põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Vähemalt pooltel päevadel	83	91	83	87	94	84	86	92	86	65	92	85	91	83
Harva või üldse mitte	17	9	17	13	6	16	14	8	14	35	8	15	9	17

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Vähemalt pooltel päevadel		88	86	89	90	82
Harva või üldse mitte		12	14	11	10	18

Tabel 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas	68	47	63	47	69	73	57	45	53	76	63	65	51	61
1–2 portsjonit päevas	22	35	23	35	26	18	30	36	32	21	24	29	28	30
3–4 portsjonit päevas	7	11	11	9	4	5	10	11	9	0	10	4	12	6
5 või rohkem portsjonit päevas	3	7	3	9	1	4	4	8	6	3	3	3	9	2

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas		56	59	52	61	62
1–2 portsjonit päevas		30	28	35	25	26
3–4 portsjonit päevas		8	9	9	4	10
5 või rohkem portsjonit päevas		6	4	5	10	2

Tabel 2.3. Energiajookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	83	94	75	97	96	76	92	94	90	89	84	90	89	87
1–7 päeval nädalas	17	6	25	3	4	24	8	6	10	11	16	10	11	13

Tabel 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	55	75	38	76	93	49	70	70	71	68	57	62	73	65
1–2 päeval nädalas	27	20	40	18	2	34	17	22	18	21	28	26	16	19
3–7 päeval nädalas	18	5	22	6	5	17	12	7	11	11	15	11	11	16

Tabel 2.5. Pitsa, pirukate, saiakeste ja hamburgerite söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	39	40	23	53	44	30	48	31	43	42	32	38	44	45
1–2 päeval nädalas	47	45	59	37	37	53	36	57	43	44	51	50	41	38
3–7 päeval nädalas	14	16	17	10	19	17	16	12	14	14	18	12	15	17

LISA 3. ALKOHOL

Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus		Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	19	31	19	21	42	20	25	28	19	6	39	25	23	26
1–3 korda kuus	28	44	37	36	33	40	37	30	38	35	33	35	36	37
Vähemalt üks kord nädalas	53	25	44	44	25	39	38	42	44	59	28	40	41	37

	Perekonnaseis		Leibkond			
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Mitte kordagi		32	20	18	30	24
1–3 korda kuus		43	31	42	33	33
Vähemalt üks kord nädalas		26	49	39	37	43

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholi annuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus		Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	28	73	43	47	57	51	44	50	49	36	46	47	48	48
1–3 korda kuus	47	21	44	28	33	29	36	44	32	36	44	39	31	38
Vähemalt üks kord nädalas	25	6	12	25	11	20	20	5	18	28	10	15	21	14

	Perekonnaseis		Leibkond			
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Mitte kordagi		45	48	47	48	41
1–3 korda kuus		37	35	33	43	41
Vähemalt üks kord nädalas		18	17	20	9	19

Tabel 3.3. Subjektivne alkoholi tarvitamise hinnang (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Vähe või mõõdukalt	89	96	96	88	93	93	91	92
Palju	11	4	4	12	7	7	9	8

Tabel 3.4 Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või paari pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	42	18	31	28	32	37	35	15
Nõus	58	82	69	72	68	63	65	85

Tabel 3.5 Väitele „Enda igapäevane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	8	2	7	4	4	5	6	4
Nõus	92	98	93	96	96	95	94	96

Tabel 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	56	70	48	68	82	63	58	72
Nõus	44	30	52	32	18	37	42	28

Tabel 3.7 Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid peaks olema võimalik müüa ainult spetsiaalsetes müügikohtades (alkoholi- ja tubakakauplus)“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	40	27	38	35	24	28	36	34
Nõus	60	73	62	65	76	72	64	66

Tabel 3.8. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ (analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“) vastamine, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Nõus	65	62	60	69	65
Pigem ei ole nõus	17	17	21	14	6
Ei oska öelda	19	21	19	16	29

LISA 4. SUITSETAMINE

Tabel 4.1. Viibimine tööl ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei viibi	83	92	86	86	91	82	84	97	91	84	88
Viibib	17	8	14	14	9	18	16	3	9	16	12

Tabel 4.2. Viibimine kodus ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei viibi	78	83	76	84	81	70	80	91	85	79	78	77	83	82
Viibib	22	17	24	16	19	30	20	9	15	21	22	23	17	18

Tabel 4.3. Suitsetamise alustamine (vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	
Enne 18. eluaastat	43	59	55	50	46		61	38	64	49	59	51
18-aastaselt või vanemalt	57	41	45	50	54		39	62	36	51	41	49

Tabel 4.4. Igapäevane suitsetamine, %

	Sugu		Vanus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Ei ole kunagi suitsetanud	35	58	46	46	47	44	22	55
Olen suitsetamisest loobunud	32	21	26	26	29	29	29	22
Suitsetan aeg-ajalt	5	5	6	4	2	4	6	6
Suitsetan iga päev	29	16	22	24	22	23	43	17

	Haridus			Ostujõud		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole kunagi suitsetanud	41	44	55	36	45	49
Olen suitsetamisest loobunud	24	29	26	31	25	29
Suitsetan aeg-ajalt	4	3	9	8	5	3
Suitsetan iga päev	31	25	10	26	25	19

Tabel 4.5. Suitsetamisest loobumine (vastasid ainult need, kes on kunagi oma elus suitsetanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Suitsetab	51	49	52	52	45	60	49	41	49	62	51	52	55	44
Loobunud	49	51	48	48	55	40	51	59	51	38	49	48	45	56

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Suitsetab		68	41	61	31	54
Loobunud		32	59	39	69	46

Tabel 4.6. Soov loobuda suitsetamisest (vastasisid ainult igapäevased suitsetajad), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Jah	85	79	87	80	81	85	91	37
Ei	15	21	13	20	19	15	9	63

Tabel 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest (vastasisid ainult need, kes suitsetavad praegusel eluperioodil igapäevaselt või aeg-ajalt), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase aasta jooksul	49	38	67	36	15	48	40	53
Rohkem kui aasta tagasi	40	41	33	52	35	43	42	32
Mitte kunagi	10	21	0	12	49	8	18	15

LISA 5. NARKOOTIKUMID

Tabel 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70
Võimatu	6	8	2	12	7
Keeruline või lihtne	26	19	44	10	6
Ei tea	68	73	54	78	88

Tabel 5.2. Teiste narkootikumide (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin) hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70
Võimatu	6	10	4	11	7
Keeruline või lihtne	16	10	24	6	6
Ei tea	79	80	71	83	88

Tabel 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70
Jah, ühe korra	12	15	26	8	1
Jah, korduvalt	14	3	19	3	0
Ei	74	82	55	88	99

Tabel 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70
Jah, ühe korra	5	6	10	4	1
Jah, korduvalt	7	1	9	2	0
Ei	88	93	81	94	99

LISA 6. SOTSIAALSED SUHTED

Tabel 6.1. Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	19	18	23	18	13	15	15	24	19	25	18	18	19
Ei	81	82	77	82	87	85	85	76	81	75	82	82	81

Tabel 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	15	13	14	16	10	8	13	22	18	1	9	11	17
Ei	85	87	86	84	90	92	87	78	82	99	91	89	83

Tabel 6.3. Aktiivne suhtleja internetis, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	47	51	80	35	18	52	41	61	50	62	44	55	43
Ei	53	49	20	65	82	48	59	39	50	38	56	45	57

Tabel 6.4. Väitele „Enamikku inimesi minu kodukandis võib usaldada“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mittetöötav	
Nõus	46	39	35	46	51	37	45	46	44	21	44	
Ei ole nõus	37	37	48	32	26	45	32	39	33	70	39	
Ei oska öelda	17	24	17	22	23	18	24	16	24	9	17	

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	44	42	43	43	44	42
Ei ole nõus	31	37	39	39	39	34
Ei oska öelda	25	20	18	18	17	24

Tabel 6.5. Väitele „Minu kodukandi inimesed üldiselt aitavad üksteist, kui on vaja“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	
Nõus	61	60	53	68	63	55	59	68	64	51	57	
Ei ole nõus	26	20	28	23	15	28	22	21	22	36	23	
Ei oska öelda	13	20	19	9	23	17	19	11	14	13	21	

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	62	61	62	61	68	60
Ei ole nõus	26	25	21	22	23	20
Ei oska öelda	11	14	17	17	9	20

Tabel 6.6. Väitele „Oma ümbruskonna hüvanguks teen mõnikord mõne töö ära omal algatusel, ilma et keegi oleks palunud“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	51	47	30	60	63	49	48	49	53	55	41
Ei ole nõus	34	32	48	28	15	33	33	33	31	34	35
Ei oska öelda	15	21	22	12	22	17	19	18	16	11	23

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	63	41	51	46	44	58
Ei ole nõus	20	39	31	31	36	28
Ei oska öelda	16	20	18	23	20	14

Tabel 6.7. Väitele „Ma arvan, et minu kodukandi asjad on olulised“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	78	82	72	88	79	76	79	84	81	71	78
Ei ole nõus	11	9	14	6	9	11	9	10	9	18	10
Ei oska öelda	11	10	14	6	12	13	12	6	10	11	11

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	84	79	80	77	74	85
Ei ole nõus	9	10	9	8	13	7
Ei oska öelda	7	12	12	15	13	8

Tabel 6.8. Väitele „Ma usun, et suudan mõjutada ja muuta elu oma kodukandis“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	34	26	30	35	21	27	30	32	34	32	22
Ei ole nõus	37	44	41	42	38	33	41	50	39	32	46
Ei oska öelda	29	30	30	22	40	40	29	18	27	36	32

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	36	28	28	31	28	32
Ei ole nõus	42	39	43	41	42	39
Ei oska öelda	22	34	29	28	30	29

Tabel 6.9. Väitele „Ma osalen kodukandi tegevustes“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	45	35	35	43	47	41	40	41	41	37	40
Ei ole nõus	39	44	49	44	25	38	41	47	41	41	43
Ei oska öelda	16	20	16	13	28	21	19	12	18	22	17

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	55	35	40	37	36	49
Ei ole nõus	33	44	41	44	45	35
Ei oska öelda	11	20	19	19	19	16

Tabel 6.10. Uuringule eelnenud 12 kuu jooksul osalenud mõnel enda elukohas toimunud tervise teemalisel üritusel, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Osalenud	12	18	14	16	16	19	10	21	17	3	14
Ei ole osalenud	73	64	69	66	72	59	73	69	67	68	71
Ei ole toimunud	15	18	17	18	12	22	17	11	16	28	15

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Osalenud	17	21	10	21	12	11
Ei ole osalenud	67	65	72	61	77	70
Ei ole toimunud	15	14	19	18	11	20

Tabel 6.11. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Rahul	32	42	38	41	29	26	35	51	37	28	37
Ei ole rahul	28	20	32	23	14	36	21	19	23	45	24
Ei oska öelda	40	38	30	37	57	38	44	30	40	27	39

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Rahul	42	34	38	40	35	39
Ei ole rahul	15	30	24	22	28	23
Ei oska öelda	43	36	38	38	38	38

LISA 7. VAIMNE TERVIS

Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole	83	76	80	83	75	70	84	82	85	60	73	83	82	77
On	17	24	20	17	25	30	16	18	15	40	27	17	18	23

	Perekonnaseis			Leibkond	
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei ole	77	83	81	84	77
On	23	17	19	16	23

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70
Ei	96	95	95	94	98
Jah	4	5	5	6	2

LISA 8. KEHALINE AKTIIVSUS

Tabel 8.1. Kehamassiindeks, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Alakaal	2	5	3	3	4	3	2	5	3	3	4
Normaalkaal	41	37	41	38	37	41	38	39	42	33	46
Ülekaal ja rasvumine	58	58	55	59	58	56	60	56	56	63	50

	Perekonnaseis		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Alakaal	5	2	8	3	1
Normaalkaal	34	43	55	47	26
Ülekaal ja rasvumine	61	54	38	50	73

Tabel 8.2. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Alg või põhiharidus	Haridus		Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
Üldse mitte või 1–2 korda kuus	26	20	20	28	20	26	25	15	16	22	27	21	25
Üks või mitu korda nädalas	74	80	80	72	80	74	75	85	84	78	73	79	75

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1–2 korda kuus	25	19	26
Üks või mitu korda nädalas	75	81	74

Tabel 8.3. Vähemalt 30 minutit tegelemine liikumisharrastusega, mis ajas kergelt higistama ja hingeldama uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Alg või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
Üldse mitte või 1–2 korda kuus	52	54	50	55	55	57	57	40	54	47	58	52	53	
Üks või mitu korda nädalas	48	46	50	45	45	43	43	60	46	53	42	48	47	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1–2 korda kuus	44	50	62
Üks või mitu korda nädalas	56	50	38

Tabel 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	22	23	34	13	23	29	20	18	10	25	23	21	22	
Ka see	23	13	23	17	13	23	16	18	14	33	10	19	18	
See kindlasti mitte	55	63	44	71	64	48	64	64	76	43	68	60	60	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	23	18	21
Ka see	21	27	15
See kindlasti mitte	55	55	65

Tabel 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	22	27	31	22	21	41	22	12	19	34	19	28	21	
Ka see	43	32	44	31	39	33	40	37	39	34	38	36	39	
See kindlasti mitte	35	41	26	47	40	26	39	51	42	32	43	36	40	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	32	22	21
Ka see	45	42	28
See kindlasti mitte	23	36	51

Tabel 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	7	11	9	8	12	8	11	4	16	14	2	13	7	
Ka see	17	16	19	12	22	23	16	9	25	21	10	17	14	
See kindlasti mitte	76	73	73	80	66	69	74	88	59	65	89	70	79	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	10	3	12
Ka see	14	17	15
See kindlasti mitte	76	80	72

Tabel 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	10	14	2	16	22	15	12	5	17	11	11	22	5	
Ka see	33	24	39	21	23	24	28	36	24	30	29	30	28	
See kindlasti mitte	58	62	59	63	54	61	61	59	59	59	60	48	67	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	12	14	11
Ka see	31	24	29
See kindlasti mitte	56	62	60

Tabel 8.8. Liikumisharrastust pärsib huvipuudus, vähene viitsimine, väsimus või ajapuudus (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	25	29	29	24	27	23	27	31	17	29	29	34	23	
Ka see	71	65	63	73	64	71	68	63	79	67	63	59	72	
See kindlasti mitte	5	6	8	3	9	7	5	6	4	4	8	7	5	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	24	29	27
Ka see	68	71	66
See kindlasti mitte	7	0	7

LISA 9. SEKSUAALTERVIS

Tabel 9.1. Olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Jah	13	5	15	7	4	19	6	6
Ei	87	95	85	93	96	81	94	94

Tabel 9.2. Kondoomide kaasas kandmine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati või enamasti	46	0	47	0	50	51	0	41
Harva või mitte kordagi	54	100	53	100	50	49	100	59

Tabel 9.3. Kondoomi kasutamine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Mitte kordagi või harva	35	88	21	100	74	47	54	21
Enamasti või iga kord	65	12	79	0	26	53	46	79

Tabel 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei	100	83	94	87	96	96	92	89
Jah	0	17	6	13	4	4	8	11

LISA 10. TURVALISUS JA OHUTUS

Tabel 10.1. Kodukoha turvalisus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Turvaline	84	89	86	88	87	91	83	84
Ei ole turvaline	16	11	14	12	13	9	17	16

Tabel 10.1. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Kindlalt	75	54	59	74	63	69	59	65
Ebakindlalt	25	46	41	26	37	31	41	35

Tabel 10.3. Jala kooli või tööle mineku ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	84	88	93	82	81	90	94	83
Ohtlik	12	7	7	12	10	6	3	13
Puudub selline võimalus	4	5	1	5	9	4	3	4

Tabel 10.4. Sõidutee ületamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	79	75	79	76	76	71	88	77
Ohtlik	19	25	21	22	23	28	12	22
Puudub selline võimalus	2	0	1	1	0	1	0	1

Tabel 10.5. Jalgrattaga sõitmise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	67	58	69	61	52	66	64	63
Ohtlik	29	35	30	37	30	33	28	29
Puudub selline võimalus	4	7	2	2	18	2	8	7

Tabel 10.6. Parkide ja haljasaladel jalutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	87	83	85	84	87	84	87	86
Ohtlik	9	11	11	9	11	10	9	11
Puudub selline võimalus	4	6	5	6	3	6	3	4

Tabel 10.7. Mänguväljakute kasutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	87	89	93	87	79	86	90	88
Ohtlik	4	5	4	4	5	7	3	5
Puudub selline võimalus	9	7	2	9	16	7	7	7

Tabel 10.8. Veekogudes ujumas käimise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	65	60	55	71	60	71	55	66
Ohtlik	21	24	34	8	26	22	28	18
Puudub selline võimalus	14	16	10	21	14	7	17	16

Tabel 10.9. Helkuri kandmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati ja enamasti	61	79	63	69	83	60	75	72
Harva ja üldse mitte, ei liigu pimedas	39	21	37	31	17	40	25	28

Tabel 10.10. Autojuhina turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	80	60	80	64	64	69	74	69
Mitte alati, ei sõida autoga	20	40	20	36	36	31	26	31

Tabel 10.11. Kaassõitjana esiistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	92	98	95	94	96	94	96	95
Mitte alati, ei sõida autoga	8	2	5	6	4	6	4	5

Tabel 10.12. Tagaistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15–34	35–54	55–70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	62	67	60	63	73	71	65	57
Mitte alati, ei sõida autoga	38	33	40	37	27	29	35	43